

ВІСНИК

VISNIK

ЖЕСЕРЭЛД

СУСПІЛЬНО ~ ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК XXXII, Ч. 9
YEAR XXXII, No. 9

ВЕРЕСЕНЬ — 1979
SEPTEMBER — 1979

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$0.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

У 50-річчя боротьби ОУН — Із Звернення Президії СУВФронту	1
ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО — Привіт XXX Здвигові Українців Америки і Канади	3
ІГНАТ М. БЛІНСЬКИЙ — Український визвольний націоналізм —	
— шлях і мета	4
О. С. — Горе батьків... (Надіслане з-за залізної заслони)	10
ЯРОСЛАВ ПЕТРОВИЧ — САЛТ-II може стати капітуляцією	11
В. КУЛЬЧИЦЬКИЙ ГУТ — Зворот направо: значення і перспективи	12
ВІТАЛІЙ ЛЕХТЕР — На смерть Володимира Івасюка (Замість некрологу)	14
ПРОФ. ІВАН ЛЕВАДНИЙ — Лицар великого визвольного чину	
(До 100-ліття народження Симона Петлюри)	15
Д. РИХТИЦЬКИЙ — Три українські проблеми	17
Лев Футала головою Т-ва кол. Вояків УПА	20

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ ООЧСУ

У Джерці Ситі, Н. Дж., у Клівленді, Ог., у Асторії, Н. Й.	22
--	----

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

За видання збірки „Герась Соколенко“	24
ГЕРАСЬ СОКОЛЕНКО — Капітан корабля (поезія)	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Дискусія на українському перелазі (Фейлетон)	

Річна передплата 10 дол.

„НАС ВИГНАЛИ З РІДНОЇ ЗЕМЛІ, МИ СТАЛИ ДІЯСПОРОЮ. І ДЛЯ НАС, ДЛЯ ТОГО, ЩОБ ЗБЕРЕГТИ СВОІХ ДІТЕЙ, ЩОБ ЗБЕРЕГТИ МОЛОДЕ УКРАЇНСЬКЕ ПОКОЛІННЯ, ТРЕБА БУЛО ТУТ СТВОРИТИ УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ — ШМАТОЧОК ЖИВОЇ УКРАЇНИ. ТРЕБА БУЛО СТВОРИТИ ЦЕ УКРАЇНСЬКЕ СОНЦЕ, УКРАЇНСЬКУ РІЧКУ, УКРАЇНСЬКЕ ОЗЕРО. СТВОРИТИ ВСЕ ЦЕ В АШИМИ РУКАМИ“.

Із промови Валентина Мороза 8 липня 1979 року
на Оселі СУМ в Елленвіл — на Святі 50-ліття ОУН

ВІСНИК

У 50-річчя боротьби ОУН

50 років тому на кін української історії виступила нова сила українського народу — Організація Українських Націоналістів. Перший Конгрес ОУН відбувся 28-го січня — 2-го лютого 1929 року.

З пожеж програної визвольної війни 1917-1921 рр., з попелу й руїн знищеної української держави, як Фенікс встала нова доба — доба українського націоналізму та його організованої революційної сили — ОУН.

Біль по втраті української держави, гніт наїзників-окупантів, що на четверо розшматували Україну й різними способами нишили духово й фізично український народ на його власній прадідівській землі, гнів на ворогів — зродили ОУН.

„Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї“ — таку девізу поставило собі молоде українське покоління у першій заповіді українського націоналіста-воїна ОУН. У цій заповіді, в цих коротких словах, що звучать як постріл, міститься те найважливіше, що становить саму суть ОУН, те істотне, що становить найновішу добу української історії. Виразно, несумнівно, рішуче: мета — Українська Самостійна Соборна Держава і шлях до неї — боротьба до кінця — до загину, або до остаточної перемоги. А боротьба не може закінчитися інакше, як перемогою українського народу, бо це боротьба за бути чи не бути України.

До такої боротьби стало тодішнє молоде українське покоління — оці тверді й незломні, що своїм безприкладним героїзмом, кров'ю, життям і смертю викували нову добу української історії, що триває і сьогодні.

ОУН високо вгору підняла прапор боротьби, так високо, що його побачив увесь народ український, над Дністром і над Дніпром — на своїх, різними ворогами окупованих землях.

На чолі ОУН — її основоположник і перший голова Проводу, командир Корпусу Січових Стрільців, Начальний Командант Української Військової Організації (УВО) полк. Євген Коновалець — провід-

ник тих, що після програної на воєнних фронтах не зложили зброї, не піддалися, не скорилися ворогам, не схилили прaporів визвольної боротьби. На західноукраїнських землях на чолі молодого покоління борців стає Крайовий Провідник ОУН Степан Бандера — безстрашний, незламний, непохитний революціонер, переємник естафети боротьби попереднього покоління, що став у дальших роках і в сучасній боротьбі символом і прaporом змагу всього українського народу на всіх його землях і поза межами України — в німецьких і московських тюрях і концтаборах, на засланнях і в усьому світі.

Боротьба йде даліше — її веде друге українське покоління — підпільнники, революціонери, повстанці, ті, що на карту поставили свою молодість, кров і життя, що присягнули здобути, або згинути.

За півторіччя ОУН пройшла довгий, важкий і славний шлях, позначений постійною безкомпромісовою боротьбою з усіма ворогами України — від революційних дій і чинів у т. зв. мирному часі, між двома світовими війнами, до всенародного повстання ОУН-УПА в часі Другої світової війни та після її закінчення, до різногранної боротьби в сьогоднішньому часі.

На цьому великому шляху революційні чини, переломового значення діла й почини, історичної міри постаті, дати, події, окуплені найвищою ціною крові й життя. На цьому шляху боролися до загину тисячі, десятки й сотні тисяч — серед них багато великих і знаних провідників, серед них й історичні імена, що ввійшли в пантеон нації української — Євген Коновалець, Роман Шухевич-Чупринка,

„НАСАМПЕРЕД ДЕРЖАВА! — НАСАМПЕРЕД ВЛАСНА ВЛАДА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ! — ЦЕ ЦЕНТРАЛЬНЕ ГАСЛО НАШОЇ БОРОТЬБИ.

ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО

Степан Бандера, серед них тисячі й тисячі незнаних борців-воїнів-героїв, що „зродились великої години“ і загинули вірні заповіді-законові ОУН: „здобудеш, або згинеш“! Таке історичне покликання і призначення ОУН: боротися і здобути, або згинути.

Золоті, світлі сторінки вписала ОУН в історію України: на протязі перших 10 років підпільна революційна боротьба з окупантами, що здобула розголос у всьому світі, збройна боротьба за проголошену 15 березня 1939 року в Хусті державну самостійність Карпатської України, проголошення української держави 30-го червня 1941 року у Львові та по всій Україні, куди дійшла революційна армія ОУН — Похідні Групи, які підготовив, вишколив і післав на Схід — на Львів, Київ, Полтаву, Харків, Донбас, Крим — Провід ОУН.

У цьому часі ОУН досягла свого вершика — проголосивши відновлення української державності, яку здигнуло й за неї боролося попереднє покоління в 1917-21 рр., та поставивши до одвертої збройної боротьби за цю державу сотні тисяч воїнів — Українську Повстанську Армію, що під керівництвом ген. Романа Шухевича-Чупринки, Головного Командира УПА, Голови Проводу ОУН і Голови Генерального Секретаріату УГВР провадила визвольну війну 10 років. В ході цієї війни на два фронти проти німецького й московського нацизників, у листопаді 1943 року покладено основи для спільноти боротьби інших поневолених народів проти німців і москалів — антибільшевицький Бльок Народів (АБН).

Після 1952 року ОУН та УПА змінили форми й способи боротьби — підпільні дії, повстання у московських концтаборах, страйки, заворушення і демонстрації, вивішування національних прапорів, саботування заряджень окупаційної адміністрації, спротив та опір ворогові на різних ділянках національного життя. Форми боротьби різні, різні способи й засоби, різна зброя, різна тактика, різні назви визвольних організацій — такі, що їх ті, що борються, вважають відповідними, доцільними, потрібними в даній ситуації, в даному часі й у даному місці.

Вся ця голосна боротьба в Україні, що проходить у різних формах і на різних місцях — це прямий або посередній вплив ОУН, її ідей і її боротьби, минулої і теперішньої. ОУН і дальше про-

довжує боротьбу за визволення України з-під московської окупації. Інша дійсність — інші форми, інша тактика, інші підходи, інші прийоми боротьби. Але мета — та сама: визволити український народ, щоб він знов став самостійним господарем на своїй власній землі.

В Україні пропори визвольної боротьби бере в свої дужі руки українська генерація, що мужньо й відважно виходить на шляхи, як авангард свого народу. Естафету боротьби перебирає третє покоління.

Та сама ціль, той самий шлях і ті самі пропори. Такі самі сини й дочки того самого народу українського, їх багато, непроглядні тисячі, мільйони. Вони йдуть, незважаючи на переслідування, арешти, ув'язнення, вивози, концтабори, незважаючи на жертви та втрати. Вирощені на боротьби, крові й жертві батьків — йдуть тим шляхом, що їхні попредники — шляхом ОУН. Бо немає іншого шляху для поневоленого, але нескореного народу, бо „дочки Україна в неволі, доти всі українські покоління йтимуть на війну“.

ОУН в Україні продовжує боротьбу. Разом з ОУН бореться нескорений, невгнущий, непереможний український народ! Молода генерація напереді: „З Твоїм ім'ям, Україно, вмирає і в Твоєму імені живе“! — діюче народне покоління виконує свій обов'язок.

Ми — Український Визвольний Фронт поза межами України, в усьому світі — є частиною діючого сьогодні в Україні народного покоління. Відповідно до нашого положення, Організації Українського Визвольного Фронту мають тут свої обов'язки й завдання: всією нашою діяльністю, передовою активністю і жертвенністю серед не-українського світу та серед української спільноти і разом з нею — допомагати нашему народові в боротьбі за визволення з-під московського панування і за відбудову Української Самостійної Соборної Держави.

Вони там і ми тут „в один гуж“, як закликав Мазепа. Твердо, сильно, постійно! Тоді ми досягнемо таки нашої цілі, тоді здійсняться кров'ю і колosalними жертвами окуплені ідеї нашого народу, всіх його поколінь, тих, що боролися і гинули і тих що борються тепер, тоді сповниться заповіт нашого національного пророка Тараса Шевченка, тоді „Встане Україна!“

Всіми нашими спільними з'єднаними силами, боротьбою, трудом, працею, жертвенністю, одним з'є-

ПРИВІТ

XXX ЗДВИГОВІ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ

Дорогі Землячки і Земляки, Дорога Молоде!

З нагоди 50-десятиліття Організації Українських Націоналістів (ОУН) відбувається сьогоднішня зустріч українців двох країн, щоби вшанувати зокрема пам'ять тих з рядів ОУН, які впали на полю слави — тисячей й тисячей геройів відомих нам і відомих тільки Богові. Революційна організація не відмічає лише свої чини і робить перегляд досягненого і ще не досягненого!

Я вітаю Вас сьогодні від революційної ОУН в Україні і на чужині, від мене особисто і бажаю Вам успіху у переведенні цього Здиву, зокрема у схваленні постанов у захист України, за розвал російської імперії, за звільнення українських політичних в'язнів на чолі з Юрком Шухевичем, проти русифікації усіх форм і видів, з найгострішим засудженням російських варварів — окупантів і їх політики націовбивства!

Декалог ОУН вже є нерозривною частиною духового і політичного багатства молодого і старшого покоління. „Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї“... свою гeroїчною смертю і не менше хоробрим життям підтвердили тисячі і тисячі борців ОУН-УПА, як теж тих, що за ними йшли. „Будь гордим з того, що Ти є спадкоємцем

диненим визвольним фронтом — українського народу на рідній землі й усіх українців у вільному світі — ми здобудемо перемогу!

50-річний шлях боротьби ОУН не закінчений. Визвольна боротьба триває далі — на рідній Землі та в усьому світі.

ЧЕСТЬ І ПОШАНА Й ВІЧНА СЛАВА БОРЦЯМ-ГЕРОЯМ, ЩО ЗГИNUЛИ В БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ!

ХАЙ ЖИВЕ, БОРЕТЬСЯ І ПЕРЕМАГАЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД!

ХАЙ ЖИВЕ УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА!

ВСІ НАШІ СИЛИ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНІ!

Із Звернення Президії
Світового Українського Визвольного Фронту.

боротьби за славу Володимирового Тризуба“ — каже декалог ОУН, чим в'яже наше величне минуле з сучасною героїкою боротьби.

Три найвищі провідники ОУН — Євген Коновалець, Роман Шухевич, Степан Бандера загинули геройською смертю з рук окупанта. Це є унікальне в історії визвольних рухів народів. Генерал Тарас Чупринка — це наш новітній Святослав, який впав на полі слави на рідній землі, вірний великому заповітові: „Не осоримо землі Руської, а ляжемо головами тут, бо мертві сорому не знають“... ОУН виростила таких геройів-полководців! Вона створила УПА — армію безсмертних. На її жертвах і крові виросло і виростатиме завжди нове покоління ОУН. І це буде постійно покоління невмирущої ОУН, яка боролася, бореться, живе і житиме незмінно далі в боротьбі за Самостійну Соборну Українську Державу і за розвал російської імперії та за знищенння комуністичної варварської антиукраїнської безбожницької системи! ОУН — це невмируща сила нації, дух від її духа, кров із її крові! ОУН — це прaporonoсець ідей: СВОБОДА НАРОДАМ — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

КИЇВ ПРОТИ МОСКВИ! Св. СОФІЯ ПРОТИ КРЕМЛЯ!

У П'ЯТЬДЕСЯТИЛІТТЯ ОУН і 20-ЛІТТЯ геройської смерті СТЕПАНА БАНДЕРИ МИ КЛИЧЕМО:

Нас розсудить з москалями лише залізо і кров!

ВІЧНА СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНИ!

ВІЧНА СЛАВА УКРАЇНІ!

Ярослав Стецько
Голова Проводу ОУН

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.

Ігнат М. Білинський

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЗВОЛЬНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ — ШЛЯХ І МЕТА

(Доповідь на Окружних Конференціях Організацій УВФ, весною 1979 р.)

В історичному бутті народу бувають події, які своїм змістом і засягом визначають нові ідейні й політичні семафори в державно-творчому становленні нації, які силою духових вартостей і поривом до величної мети захоплюють уми й серця нових поколінь, перетворюючи їх духово і фізично в когорти борців за здійснення національного ідеалу.

Такою подією в житті українського народу в минулому півстолітті був Перший Конгрес Українських Націоналістів, що відбувся в 1929-му році у Відні, у час, коли на східніх землях України проходив процес національно-духового протиставлення наступовії Москви на українську самобутність у будь-яких виявах збрінного життя українського народу, а в Західній Україні велась політично-збройна дія Української Військової Організації.

У висліді Конгресу постала нова організована революційна сила, яка вирішила здійснювати оновлення нації в дусі ідеології українського націоналізму, даючи почин для творення нової доби в розвитку української національно-державницької думки.

Для відродження і відвоювання державності потрібна була не тільки нова захоплююча ідея, але й вирошення нової української людини — націоналіста, який загальне добро нації ставив би понад особистими інтересами та визначався б прикметами моралі борця-героя. Бій за нову українську національну людину, за захоплення її українськими державницькими ідеями, основаними на традиційній історичній духовості українського народу, бій за душу нації — став головною ціллю українського візвольного націоналізму в структурі Організації Українських Націоналістів, у час відсутності чіткої національної ідеології у провідній верстві України після програної візвольної боротьби 1918-20-тих років.

Не є завданням цієї доповіді аналізувати й оцінювати революційно-візвольний шлях, яким на протязі пів століття пройшла ОУН у боротьбі проти окупантів української землі, у боротьбі за відновлення суверенної української державності.

На тлі нової революційно-візвольної доби, творцем якої була ОУН, важливим є однаке пригадати ідейні принципи і політично-програмові засади ідеології ОУН, в аспекті оцінки життєздатності й корисності ідей українського організованого націоналізму для української візвольної справи в минулому — сучасному — і майбутньому.

Такий ретроспективний погляд у конfrontації з сучасними завданнями, цілями і політичними тенденціями візвольних процесів в Україні, дасть змогу не тільки перевірити об'єктивно правильність і життєздатність націоналістичної концепції, як стимулу в духовому наснаженні процесів становлення національної ідеї в Україні, але теж і ствердити доцільність і корисність ідей візвольного націоналізму в процесі формування української державності в майбутньому.

Суть українського націоналізму з'ясував Перший Великий Збір Націоналістів у загальніх визначеннях — як духовий і політичний рух, що випливає з внутрішньої природи української нації і з нею органічно пов'язаний. Характеризуючи націю як найвищий тип органічної людської спільноти, внутрішню форму нації Великий Збір зідентифікував з ідеєю нації, що основує та вможливлює її історичне становлення, вважаючи найвидатнішим силовим засобом росту нації її духову тугість, виявлену у витворених вартостях культури.

В аспекті організаційного й політичного самовизування всебічних інтересів національного життя, націоналізм наголошував суверенну соборну державу, як зовнішню форму взаємодії усіх творчих сил нації.

В площині державного устрою націоналістичний рух враховував послідовні етапи державного будівництва України, а саме: національного візволення, державного закріплення та розвитку, наголошуючи провідницькі засади в ході національної революції та народоправні після відновлення державності.

В соціально-економічному аспекті націоналізм змагав досягнення самовистарчальності нації та забезпечення добробуту населення України, при співпраці держави, кооперації і приватного капіталу.

Наголошуючи корисність існування й розвиток приватного сільського господарства в аграрній політиці, Перший Великий Збір підкреслив пляновий розподіл державою землі та регуляцію вільного продажу й купна землі, а також підтримку розвитку сільсько-господарської кооперації.

В промисловій політиці покладено наголос на сприяння у промисловленню країни та удержанням тих підприємств і галузей промисловості, що являються важливими для існування та оборони країни. Інші підприємства мали б залишитися в приватній власності осіб і асоціацій на основі вільної компетиції та приватної ініціативи.

В соціальній політиці підкреслено права держави в арбітражах суспільних конфліктів, свободу персональних і колективних умов, дію професійних спілок та загальне забезпечення для всіх верств суспільності.

Підкреслюючи важливість активізації внутрішньополітичного життя українського народу, Перший Великий Збір пов'язував це з маніфестацією назовні для зазначення української справи, як підметного чинника в питанні східно-европейського політичного укладу.

Відкидаючи орієнтацію у визвольній боротьбі на котрогось з історичних ворогів української нації, Перший Великий Збір визначив шлях української зовнішньої політики по лінії співдії з тими народами, що вороже відносяться до займанців України, а теж по лінії належного використання міжнародних взаємовідносин для осягнення підметної ролі України в міжнародній політиці.

З'ясовуючи проблеми культури, шкільництва і релігії, Перший Великий Збір підкреслив свободу культурної творчості, пов'язаної з духововою природою українського народу, його історичними традиціями і вимогами сучасності. Особливу опіку Перший Великий Збір визначив розвиткові українського шкільництва при державній і приватній системі шкіл.

В релігійному питанні Великий Збір ставув на становищі повної волі релігійної совісти в українській державі, при співпраці держави з українським духовенством у справах морального виховання нації і навчання релігії у школах.

Ці основні засади ідеології українського націоналістичного руху, визначені 50 років тому, не втратили своєї актуальності та ідейної і політичної суті й вартості по-сьогодні. Революційні процеси на

західно-українських землях і становлення національної ідеї ча східно-українських землях, проходили на протязі минулого півстоліття і ведуться сьогодні під прaporом і в ім'я ідей і політичних цілей визначеніх Першим Великим Збором Українських Націоналістів.

Ці ідейні і програмові заложення були перевірювані, кристалізовані й доповнювані постановами чергових Великих Зборів ОУН, вони створили ідейний і політичний клімат для переродження духовості нових українських поколінь, вони маніфестували себе жертвою життя в революційних чинах підпілля ОУН і політично-збройній боротьбі УПА.

В боротьбі за відновлення української суверенної державності, ОУН обрала революційний шлях у співдії з визвольною боротьбою інших поневолених Москвою народів. В такій програмі революційної боротьби зродився антибільшевицький Бльок Народів.

Своє розуміння ССР як новітньої форми московського імперіалізму, а УССР як колонії Москви, ОУН поклали в основу своєї політичної концепції розподілу Советського Союзу на незалежні держави поневолених Москвою націй та встановлення української соборної держави. До здійснення остаточної мети ОУН змагала шляхом ведення незалежної політики, при орієнтації на власні сили в революційній стратегії і тактиці визвольної боротьби.

Визнаючи зasadу живої історичної правди про незнищеність нації — як найвищої органічної людської збронти, ОУН поклали в основу концепції політичного ладу в світі національний принцип. Така політична філософія ОУН вповні себе виправдала в конфронтації із світовими подіями на протязі минулих десятиріч, бо незаперечним є факт, що розвиток людських спільнот у світі здійснюється за національним принципом, а не марксівсько-класовим чи імперіальним.

В боротьбі проти діялектичного матеріалізму, ОУН стверджувала, що першопричиною буття є Бог, в Його християнському розумінні, а не матерія, що розвіває всяку неясність у філософічно-релігійних позиціях ОУН.

В центрі філософії національного життя ОУН ставила людину, як Богоподібну національну істоту, що підносить її гідність.

Ідею України — ідеалістичні вартості життя, вічні правила Бога і Батьківщини, гідність людини — ОУН протиставила російському світові ідей, в основі

ві якого є заперечення людської індивідуальності, гідності, свободи і прав людини, заперечення нації як основи побудови світу, її суверенітету і самобутнього розвитку.

Ідеологія українського націоналізму це витвір всеукраїнських соборницьких ідей усіх поколінь. Український націоналізм пройшов різні етапи свого розвитку, формування, перевірення своїх позицій, досвіду і дії. Він явище всебічне, бо проявляється у різних формах: як стихія в масах українського народу, як творчість і діяльність визначних його одиниць і як організований ідеологічний рух, що зростав, розвивався і міцнів у боротьбі за духове, політичне й національно-соціяльне визволення українського народу.

Концепцію внутрішньої української політики ОУН розуміла і здійнювала як визвольницьку, а не партійну концепцію. ОУН завжди змагала і змагає до формування такого внутрішньо-українського життя, до створення такого укладу і взаємовідношення українських сил, які за всякої ситуації найкорисніші для визвольної боротьби, а не тільки для скріплення позиції самої ОУН. Ставлення ОУН до всіх інших українських політичних течій, концепцій і організованих сил, завжди було нормоване відповідно до того, як вони програмово і практично ставилися до визвольної боротьби. Вирішальне значення мала їхня роля, яку вони виконували чи могли виконати у визвольній політичній дії. Суперництво в ідейно-програмовій площині, відстоювання власних концепційних позицій, поширювання їх серед спільноти в протиставленні до позицій інших ідейно-програмових напрямків, це природний політичний процес, шляхом якого йшла ОУН безперебійно.

ОУН визнавала і визнає засаду, що для самої механічної єдності, щоб не було розходжень і поділу в українському політичному житті, вона не може відступити від своєї визвольної концепції, припинити безкомпромісну боротьбу з ворогами української державності, сходити на шлях тих, що відходять від боротьби чи шукають примирення з ворогом у сфері мінімалістичних реалітетних концепцій, культобмінів чи неорадянськості.

ОУН завжди змагала і змагає до того, щоб, крім мобілізації сил у визвольному фронті, зв'язувати з ним інші українські політичні фактори, щоб в основних питаннях визволення, український політичний світ був назовні одностайною цілістю.

Концепція самостійницької політики творить ос-

нову, але має теж значення відповідне розв'язання справи політичної репрезентації і загальної політичної консолідації.

До проблеми консолідації ОУН завжди підходила і підходить не в площині емоційного бажання єдності чи здіслення механічного сумішу різнопідвидів і противставних політичних концепцій, але з позиції узгіднення основної передумови політичної консолідації — одности у підставових справах української політики, а саме: найвища ціль — Українська Самостійна Соборна Держава; одна визвольна концепція — власна визвольна боротьба, власні сили, спільний протиболішевицький фронт народів, примат крайової революційної боротьби у визвольній політиці, достреення закордонної дії до вимог краю; максимальна піддержка і зовнішньо-політичне капіталізування визвольної боротьби України.

Консолідація — писав Степан Бандера — це не механічне зібрання, згуртування всіх сил, бо така консолідація, при якій пов'язуються різні політичні угрупування тільки формально, йдучи дальше власними політичними шляхами у принципових питаннях української внутрішньої і зовнішньої політики — у висліді, замість скріплення принесла б послаблення, замість об'єднання — взаємне паралізування. Механічне об'єднання, без справжнього узгіднення найважливіших справ визвольної політики, без однієї спільної політичної платформи, яка визначала б один шлях до однієї, спільної мети, — не тільки що не скріплювало б цілості української політичної енергії на шляху до визволення, але й гальмувало б акцію складових частин нашої політичної дійсності та невтралізувало б досягнення їхньої позитивної роботи.

Бувають однаке надзвичайні ситуації в житті народів, які боряться за свій суверенітет, коли під тиском життєвої конечності змагання народу за підстави власного буття і розвитку йдуть одночасно різними шляхами. У таких історичних моментах, коли у змаганні вирішується доля нації, треба виходити від головного питання, яка є можлива й найдоцільніша актуальна політика та який внутрішньо-політичний уклад найкраще відповідає вимогам моменту. Тому то політична консолідація не може бути самоціллю, але засобом, політичним інструментом.

В обставинах, коли йде про оборону самих основ життя і розвитку нації, усі внутрішні політичні процеси мусять бути підпорядковані вимогам і потребам тієї боротьби за існування.

Чи перед українською самостійницькою політикою в теперішній ситуації стоїть більше, ніж один відкритий шлях?

Лише один — єдиний. Це шлях безкомпромісової революційної боротьби проти большевицько-московського імперіалізму, на який то шлях стали всі самостійницькі сили України. Що такий шлях є єдиний — найкраще підтверджує той факт, що немає жодної іншої самостійницької визвольної концепції чи акції.

Стверджені Степаном Бандерою засади визвольної політики ОУН виправдали себе вповні у конфронтації з життям і боротьбою українського народу за волю і такі засади визнавала і визнає ОУН на протязі свого 50-літнього буття і дій.

В дусі такого розуміння консолідації діє теж ОУН під цю пору, намагаючись знайти консолідаційний шлях по лінії згуртування і з'єднання всіх самостійницьких національних сил для спільної боротьби і спільної праці на спільній державницькій платформі і в найширших структуральних рамках.

Аналізуючи проблему й можливості здійснення політичної консолідації у ширшій розвідці „Про єдиний самостійницький політичний центр“, Ярослав Стецько накреслює широкий вахляр єднання українських самостійницьких політичних сил, в єдиному Українському Державному Центрі, з наголосом на символіку континуації української держави від Київської Княжо-Королівської Держави — Руси-України, через Гетьмансько-Козацьку Державу й Запорозьку Січ до державних формаций останніх десятиріч — Української Народної Республіки і Карпато-Української Держави, української державності 1941-1950 років — Українського Державного Правління, УПА, УГВР.

Такий Державний Центр структурально повинен би відповідати силовому відношенню політичних угрупувань, про вартість і силу яких повинно б вирішувати шляхом виборів громадянство.

Самостійницькій визвольній концепції консолідації українських політичних сил на еміграції, на базі єдиного Державного Центру, що її видвигає ОУН, протиставив свою реалітетну платформу т. з. Український Демократичний Рух. Це вперше, за час по-бути нової української еміграції у вільному світі оформилась політична група, яка прийняла засаду континуації української державності від УНР по-через УССР, визнаючи УССР державою українського народу.

ДО 50-РІЧЧЯ ОУН

ОУН

Вірний ковалю свободи,
Що по напаснику б'є, —
Над Україною зроду
Сонце не згасне твоє!

Бачиш заобрійні бурі?
То із небесних долонь
Сяє Мазепи й Петлюри
І Коновальця вогонь.

Гинуть ворожі химери
Там, де ударить рука
Армій Чупринки й Бандери,
Подруг і Друзів Стецька.

Бачиш далекі заграви?
То на погибіль комун
Йде для Твоєї Держави
Вірна, народна ОУН!

Леонід Полтава, 1979 р.

Така дефініція УССР Українським Демократичним Рухом зовсім протиставна визвольній концепції, що її заступають ОУН і інші українські самостійницькі політичні угрупування, визнаючи УССР експозитурою большевицько-московського імперіалізму та його інструментом для поневолення і колоніального висиску України, що держиться лише з допомогою КГБ-івського терору.

УССР не стоїть на сторожі добра України, не захищає життєвих прав українського народу, а стоїть на послугах московського імперіалізму та большевицької партії. УССР не походить з волі України, навпаки, є протиставленням до неї та політичним утвором для її уярмлення.

Шукаючи нових форм для обґрунтування своєї реалітетної платформи, Український Демократичний Рух, відкидаючи концепцію революційних методів визвольної боротьби, переходить на позиції еволюції советського режиму, пропонуючи українській еміграції мінімалістичну програму оборони людських прав і української культури та підтримки правозахисного руху, що його — мовляв — оформили й здійснюють в Україні українські дисиденти, забуваючи при цьому, що правозахисні позиції, це афір-

мація советської політичної дійсності й конституції ССР, тоді, коли українські нескорені патріоти в Україні виразно задекларували боротьбу за відлучення України від ССР і встановлення незалежної української держави, характеризуючи УССР колонією Москви.

Правозахисний рух корениться у легалістичному нав'язуванні до конституції і договорів імперії типу гельсінкських, що служать закріпленню і поширенню імперії, а не мають за мету її валення. Є помилково кваліфікувати припадкові форми тієї чи іншої дисидентської дії, спертої на інтерпретації конституції УССР, як нові форми визвольної боротьби правозахисного руху, бо ж конституція УССР створена на захист імперії.

Дарма було б аргументувати чи доказувати шкідливість таких позицій Демократичного Руху для української визвольної справи; — дарма було б вказувати на те, що еволюційні процеси розвитку спільноти можливі лише у власній державі; — що здійснення людських прав неможливе без одночасного здійснення національних прав народу і що цих прав не можна відокремлювати; — що поневолена нація може визволитися лише у боротьбі проти поневолювача, отже революційним шляхом; — дарма говорити про те, що самозрозуміле з людьми, які безкомпромісну боротьбу за відновлення української суверенної держави підмінили змагом за удосконалення советського режиму УССР і це намагаються презентувати українській спільноті як другу „концепцію“ української зовнішньої і внутрішньої політики.

Таких політичних реалітетників відсилаємо до знаменної розвідки Степана Бандери на тему: „Українська національна революція, а не тільки протирежимний резистанс“.

З'ясовуючи суть революційного процесу, Степан Бандера підкresлює, що в революційній концепції визвольна боротьба ведеться у всіх ділянках життя, широким фронтом, різними шляхами, як постійно діючий і всезростаючий процес, аж до повної перемоги. Революційний змаг — це національна боротьба в площині духовості, культури, боротьба суспільно-політична й збройна, за повне знищення існуючого стану, його змісту й за побудову зовсім

ЧИ ПОЖЕРТВУАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА“?

нового, під кожним оглядом кращого стану, який відповідає потребам і бажанням українського народу.

І де ж тут місце на погодження з концепцією визнання УССР державою українського народу та замінення революційного процесу визвольної боротьби еволюційним протирежимним змагом?

В такій ситуації треба зокрема усвідомити, що реалітетні концепції не можуть бути унапрямлюючим стимулом політичної дії української еміграції, і тому треба виразно підкresлювати, що правозахисна концепція для української еміграції несприйнятлива, бо боротьба йде не тільки за права людини, але за визволення нації і її духове передрідання.

Бій ведеться проти насильної русифікації і перетворювання українського народу в совєтський зрусифікований народ, — бій іде за душу українського народу, за його традиційну культуру.

В критиці ідей визвольного націоналізму можна почути, що ідеї й політичні концепції ОУН перестарілі, що час і обставини змінилися й українці стали іншими, — що не можна стояти на місці тоді, коли все в природі й розвитку спільнот еволюціонує, тому треба пристосуватись до обставин і політично еволюціонувати.

Пропоненти ідейної і політичної еволюції закликають знаходити спільний знаменник із совєтською дійсністю в Україні — а ОУН каже — ні; пропонують визнати УССР державою українського народу — ОУН каже — ні; пропонують реалітетну політику культобмінів, братання з совєтсько-московськими вислужниками, наголошування совєтського конституційного легалізму в процесі визвольної боротьби українського народу — ОУН каже — ні, — протиставивши таким реалітетним концепціям шлях безкомпромісової революційної боротьби за визволення нашії і формування нової духовості українського народу на традиційних національних первинях і засадах християнської моралі.

В ідеології українського визвольного націоналізму немає місця на компромісі з реалітетними концепціями, бо ідею нації й найвище добро народу — ідеал суверенної народоправної соборної держави, а теж революційно-визвольну боротьбу не можна замінити концепцією реалітетів УССР і співдією з ворогом.

ОУН — це наче ідейно-політична твердиня, що її постійно облягають ворожі сили. Член ОУН —

якщо перейшов еволюцію зміни своїх націоналістичних поглядів, може кожнотакож з цієї твердині вийти, однак не може залишатися в ній із своєю приставною новою вірою.

На протязі свого 50-річного буття, ОУН прокла-ла духові мости між новими українськими поколіннями, наснажуючи їх ідейно у безперебійному змагу за свою національну правду, силу і волю. Ці покоління виростали на традиціях героїки революційної боротьби ОУН і політично-збройної боротьби УПА, основуючи становлення національної ідеї в Україні на первінках української духовності, закорінених в українському націоналізмі. Це слідне зокрема в появі молодого покоління шести і семи-десятників в Україні, які у своїй духовій творчості захищають традиційні українські національні й культурні вартості. Це слідне в діях українських нескорених патріотів в Україні, які героїзмом свого національного апостольства і жертвою життя вибирають Україні незалежне національне буття, у власній суверенній державі.

В аналізі й оцінці ідей українського визвольного націоналізму і революційної боротьби ОУН, в перспективі минулого півстоліття, можна об'єктивно ствердити, що ОУН виправдала себе на цьому історичному етапі, а живучість ідей українського націоналізму, що стали семафором для нових українських поколінь в Україні і поза її межами, є запорою, що національної ідеї ворог ніколи не знищить у душі українського народу і ця ідея наснажуватиме кожне нове українське покоління в боротьбі за привернення Україні суверенних державних прав.

В наші дні можемо ствердити на основі розгляду й аналізи революційної боротьби ОУН, що без цієї боротьби, без ідей українського визвольного націоналізму, що узмістовлювали цю боротьбу й унапрямлювали її політично, в історичному процесі національно-державного становлення України існувала б наглядна прогалина.

Заслуга ОУН теж і в цьому, що вона зуміла піднести народ, захопити його молоде покоління творчими ідеями націоналізму й повести народ почерез труднощі, перешкоди, терпіння і жертви на шлях революційно-визвольної боротьби.

Де був би сьогодні український народ, коли б не було революційної боротьби ОУН в Україні, що було б без драматизму підпільної боротьби між двома світовими війнами, без спроб відновлення

української державности в 1941 році, без УПА-УГВР, без того великого зрушения і тих великих місць перомог і героїки визвольної боротьби, що зумовили її породили сучасне відродження — політичний ренесанс українського народу.

Навіть ті, хто в минулому критично ставився до ідей визвольного націоналізму й революційних дій ОУН, сьогодні публично стверджують, що ... „з нинішньої перспективи ОУН, як продовжник збройної боротьби за українську державність, та щоб більш, — як реформатор давнього патріотизму в динамічний рух, відіграла історичну роль...“

На своєму визвольному шляху ОУН сповняла й виконує тепер авангардну роль в боротьбі за здійснення національних аспірацій українського народу. Цей шлях важкий, завдання величині й відповідальні, і здійснення їх вимагає концентрації творчих сил не тільки членства ОУН, але й усієї української спільноти. Ідея — хоч би й найкраща — мертвів без тих, що її визнають і втілюють у чин. Визвольний націоналізм став цією ідеєю, яка духовно оновила українські покоління, яка вказала шлях до волі і повела борців-героїв на визвольні барикади, тому на українських націоналістах лежить історична відповідальність продовжувати безперебійно й унапрямлювати ідейно й політично процес національно-державного становлення України аж до здійснення остаточної мети, в ім'я якої постала, вела й продовжує вести визвольну боротьбу Організація Українських Націоналістів, а з нею й увесь український народ — відновлення української суверенної й соборної держави!

В УКРАЇНІ ГОРЯТЬ НЕ ТІЛЬКИ ЛІСИ...

За вістками з України, за перші 5 місяців 1979 р. за- суджено в УССР 123 особи „за недбале поводження з вогнем“, а 30,000 осіб оштрафовано за це ж саме.

У м. Умані Черкаської області в травні згоріла „Виставка с-г“, збитки на понад 130,000 крб. У радгоспі „Красний Крим“ Кримської області вогонь спалив 10,000 курчат і курей, а ще більше було пожеж на Ворошиловградщині.

„Порівняно з минулім роком — писав начальник по- жежної охорони УССР П. Десятніков, — у 22 областях республіки кількість пожеж зросла на 13.1%, а збитки сягають 3, 4 мільйона крб“. Згоріло багато житлових будинків, крамниць, колгоспів. Окупційна „Радянська Україна“ з 12 липня покликалася на велику спеку в Україні, і домагалася від населення „пильності“.

ОДЕРЖАНЕ З-ЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ**ГОРЕ БАТЬКІВ — НЕ МОГЛИ ПОХОРОНІТИ СИНА**

Був це 1944 рік. Літо, а головно місяць липень, був дуже гарячий. У страшну спеку колони німецького „Вермахту“ (армії) сунули через Українські і Західні Землі на Захід. За ними, немов сама тьма, крок-по-кроку ішла московська навала — на Берлін. Так тоді говорили.

По прибутті Червоної Армії, зараз же, на другий день провадили мобілізацію і всіх мужчин та молодь брали в армію. Лишились в домах каліки, старці і діти до 16 літ. В цьому часі свідома молодь численно вступала в ряди Української Повстанчої Армії. Кожний розумів, що краще згинути на рідній землі за Україну, як положити голову за „цапову шкіру“ (так тоді говорили, бо справа побіди Гітлера чи Сталіна для нас була чужою).

Слід згадати, що підпільній УПА ставало щораз, то важче. Московські полчища були у кожному ліску, у кожному селі. Повстанці часто не мали змоги де укритись, ані що з'єсти. Часто і води не було де взяти, а до уст по два-три дні нічого не вкладали.

Біля залізничного шляху Ярослав — Рава Руська жила свідома родина. Батько — на ім'я Степан, був колись воїном УГА, а мати Парася зазнала „солдатського“ життя в Німеччині на роботах та смаку австрійського таборового життя в Талергофі. У них було дев'ятеро дітей. Хоча не були багаті, але ніколи голодного повстанця з дому не випустили, ділились чим мали, часто і дітям від уст відняли.

В цій родині дорослих було двох синів і донька, третій син доростав, ходив до школи, мав 16-тий рік; інші ж діти — дрібні, наймолодший кінчів четвертий рік.

Найстарший син вже три роки був рідким гостем вдома. Працював в рядах підпілля. Другий син був правою рукою в батька: помагав у господарській праці. Належав до місцевого куща. Донька, третя з черги в родині, кінчила 20-тий рік, рівно ж помогала в праці жіночої ланки, а молодша була в школі, у містечку, звідкіля її, разом з родиною, у якої мешкала, вивезли на Східню Україну.

У вересні вороги поранили найстаршого сина, взяли його у свої кіті, щоб підтікувати рану й допитувати — завезли до лічниці у місто, відгороджене вже кордоном. Попередньо на допитах били по прострілений і зломаний нозі. Мати, довідавшись про

це, не зважаючи на пильну охорону кордону, вночі прокралась на другу сторону кордону і пішла до міста відвідати сина. Побачивши сина, жінка скоро вернулась додому, не мала у місті де заночувати, і знову щасливо перейшла стережений кордон.

Тиждень пізніше молодший син, що був правою рукою у батька, одержав кулю у груди таки у своєму селі. Важко поранений, не перев'язуючи рани, іде ще півтора кілометрів до місця, де міг сковатись, але по 24 годинах юне серце перестало битись — помер на руках санітарки із повстанчих рядів. Повідомляють батьків. Яке страждання! В селі повно московського війська, навіть додому сина не було як привезти. На другий день привезли його на возі із соломою, а похоронити довелося біля плоту, під вищнею. Все роблено тайком. Там лежало тіло аж до місяця травня 1945 року. У гарну місячну травневу ніч його друзі прийшли, помогли батькові відкопати та ніччу перевезли на цвинтар і там похоронили.

Дорослаший син, п'ятий з черги в сім'ї, переживав цю трагедію і постановив піти у ряди Повстанчої Армії, щоб заступити братів. Хоч як жаліли батьків, але не перечили. Батько сказав: „Коли, сину, уважаєш, що так треба, то звесься трудно“. Пішов. Недовго йому прийшлося воювати: три місяці пізніше червоні поляки двох їх застали в хаті. Боронились, та оба полягли із честю, не здались, а хату поляки спалили.

Кілька місяців пізніше, восени 1945 року, до цієї родини приїхали поляки, військові — грабувати сіно. Коли його клали на віз, повстанці обстріляли поляків. На другий день прийшов відділ (компанія) війська, оточили хату, всіх вивели на подвір'я і поставили під стіну, щоби постріляти. Батько, вже 60-тилітній старець, втік з місця поставлення. Стріляли по нім, але таки втік. Залишилась мати із п'ятіркою дрібних дітей, і говорить до пана поручника: „Стріляй“. Одначе, така поставка невинної і беззбронної жінки розжалобила поручника польського війська і серце його задрижало. Звільнів. Не постріляли. Спалили хату і все, що в ній було. Півтора року пізніше цю родину, як і всіх українців, поляки вивезли на Східні Пруси.

Могила, у якій був похованій молодший син Сте-

Ярослав Петрович

САЛТ-II МОЖЕ СТАТИ КАПІТУЛЯЦІЄЮ

Немає сумніву в тому, що підписання нового договору про обмеження стратегічної атомової зброї, який має популярну назву — САЛТ-II, що його підписали у Відні президент Джеймс Картер і советський лідер Леонід Брежнєв, є однією із найважливіших політичних подій в останньому десятиріччі. Договір буде в силі до 1985 року і передбачає, що до 1982-го р. „верхня межа“ для ЗСА і ССР щодо кількості міжконтинентальних ракет, стратегічних бомбомісників, ракет, що їх можна вистрілювати з підводних човнів, повинна бути 2,250.

Деякі політичні консервативні коментатори роблять захиди американському урядові, що після підписання міжнародного договору у Гельсінках було визнанням на свій лад „політичне статус quo“, як теж посереднє і безпосереднє закріплення советських кордонів і „сфери впливу Москви“, а підписанням САЛТ-II у Відні було визнано і затверджено абсолютну і безсумнівну збройну перевагу ССР над ЗСА. Є вже чимало речників, які уважають, що Віденсь нагадує в дечому колишній „апізмент Чемберлена у Мюнхені“, яким він намагався „врятувати мир“ у договорі з Гітлером, давши йому таким робом час на приспішene дозброення і „ побудову Третього Райху“. Можна зустріти і такі зауваження, що віденський договір нагадує „капітуляційну політику догоджування Сталінові у Ялті і Потсдамі“.

Сам документ договору про САЛТ-II має кілька десять сторінок, коли враховувати його основні пункти та окремі пояснення до них. В ньому було обговорено перший раз, за яким порядком буде встановлено верхову межу стратегічної зброї, її силу, засяг і форму переносу із окремих викиднів, як теж уточнено майбутнє обмеження якісного її вдосконалювання для обидвох держав.

Найбільший закид договорові робиться з того при воду, що він дає Москві очевидну перевагу, коли зважити, що вона має більше і важчих калібрів суходільних ракет і що цей договір не охороняє основних інтересів ЗСА.

пан, була спільною, братського. Поховали там ще сім юнаків, які віддали своє молодече життя за волю України. Друзі висипали могилу та поставили великий дубовий хрест.

Коли прийшло це місце оглянути ще раз через 15 років — вже не було нічого. Могилу вороги розкинули, хреста не було.

Залишились лише зболілі серця батьків та позostaлих при житті братів і сестер. Що ж, правду говорять: „Горе переможеним“, а нас вороги України тимчасово перемогли.

О. С.

Ще заки розпочалися перші розгляди Сенатської Комісії, почала вже діяти авторитетна опозиція із сенаторів Джексона, Гріна і Готфіlda, а до них прилучилися такі військові фахівці, як адмірал Зумвалт та генерал Едвінд Ромні, колишній представник Об'єднаних Шефів Штабу на переговорах про стратегічну зброю. Генерал Ромні гостро скрітикував САЛТ-II.

Якщо ЗСА схочуть розглядати САЛТ-II, як договір між двома рівноправними державами, то варто навести голоси серйозних аналітиків:

„Спадщина, яку перебрав Брежнєв від своїх попередників і яку він примушений буде передати в недалекому вже часі якомусь іншому „царському наслідникові“ теперішнього комуністично-московського ханату, ледве чи може змінити та припинити температуру і кипіння у тому кітлі, де щоразу, то сильніше починають діяти націоналістичні відосередні поштовхи поневолених народів“.

Комітет для Закордонних Спілкувань, як теж речники із Гадсон Інституту, виявляють, що в Советському Союзі проявляється таке загальне міркування: „Ми не можемо зрівнятися, ані теж навідігнати ЗСА в їх могутній індустрії та агрокультурі, але зате ми зможемо випередити Америку у мілітарній сили“. Очевидно, що коли брати до уваги цю „мілітарну силу“, то її слід обмежити до самого тільки Советського Союзу, із точним розрахунком, що існування комуністично-московської імперії будуть боронити тільки самі „чистокровні росіянини“, але ніколи т. зв. „автономні республіки“ на чолі з Україною.

Вищезгадані джерела подають, що члени Варшавського Пакту можуть використати кожну більшу „советську скрутку“, або будь-який більший мілітарний зудар із Заходом або Китаєм, і повторити ще раз подій не лише у Мадярщині із 1956 р. і в Чехо-Словаччині із 1968 р., але вони можуть охопити додатково Польщу. Останні відівдини Папи аж ніяк не вказують, що та країна стала б по боці Москви. В Кремлі теж „спадає сон з очей“ усім вожакам, коли вони візьмуть під розвагу, що на випадок зудару із союзниками з НАТО, постачання для 35-ох сов. дивізій у Східній Європі буде проходити крізь українські, польські, чеські, мадярські общини і їх можна буде паралізувати окремими саботажами, або й прямими збройними акціями.

Не зважаючи на безперебійні переговори до часу підписання САЛТ-I і САЛТ-II, як теж на детант із Заходом, Москва використовувала кожну нагоду, щоб розширенням ворожнечі, або шляхом переворотів (як це мало місце в Анголі, Етіопії чи Афганістані) послаблювати політичні позиції ЗСА.

Політичні обсерватори Заходу підkreślують, що советська делегація відмовлялася категорично від хоч би „поверхових дискусій“, про міжнародні проблеми, називаючи їх „сепаратними питаннями та домовленнями“,

які, мовляв, поруч договору про САЛТ-II видаються їм „другорядними і на далішому пляні“...

Починаючи від усієї продукції, гуртових і роздрібних цін, книжкових видань, пропаганди, а кінчаючи на обласніх чи районних провідниках — про все в ССР рішшає Кремль. Але якраз у тому його не сила, а слабість.

Нова генерація провідників у всіх ділянках перебирає поволі керму. Це люди віком приблизно 45-50 років, які вирошли вже після війни. Всі вони переходять посилену перевірку, яка має запевнити, що ця майбутня кліка найвищого сорту апаратчиків — буде продовжувати далі тверду і неподатливу в чічому протиакадемістичну лінію, маючи на увазі одну і незмінну ціль: опанувати силою увесь вільний освіт. Але й ті апаратчики матимуть безліч проблем...

Великим недоліком ССР являється відставання у продукції харчів для населення та найбільш необхідних речей щоденного вживання. Все, що тільки можна було використати, було відведене на підсилювання мілітарної міці.

П. Ніце, кол. Секретар Фльоті і один із дуже авторитетних противників САЛТ-II, заявив, що цей договір не підписали ЗСА і ССР, „як два рівнорядні партнери“. Вистачить згадати про 300 ракет СС-18. Кожна із цих ракет має в 600 разів сильнішу нищівну силу від американської ракети „Посейдон“. Заки дочекаємо до кінця договору САЛТ-II у 1985 році, сказав Ніце, совети будуть у десять разів сильніші від нас.

Один із кращих воєнно-політичних коментаторів, Дж. Е. Вейгерт, сумнівається, чи советський провід пересуне ресурси із мілітарного сектора на цивільний. В ССР, каже Вейгерт, все ще живе жах Другої світової війни, коли загинуло 20 мільйонів населення тільки тому, що війна застала тоді Москву мало підготованою. „Я не думаю — каже коментатор, — що ССР має у своєму найближчому плані агресію проти Заходу. Наразі він ще повністю не приготований для такої дії. Але коли він буде певний абсолютно перемоги — напевно наважиться на превентивну війну проти ЗСА“.

В. Кульчицький Гут

ЗВОРОТ НАПРАВО: ЗНАЧЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

„Європа звертає направо; перемога британських торів є частиною консервативного розмаху“, — так назвав свою статтю Тед Шулц у тиж. „Нью Ріпаблік“ за 19 травня ц. р. І вже напочатку він уточнює: „Непереборне політичне враження, яке в мене виробилося у часі подорожі по країнах Західної Європи в останніх місяцях, це те, що Старий Світ прямує у напрямі ще не визначені форми консерватизму у 80-их роках“. Дальше відмічує він, в першу чергу, вибори в Англії й Єспанії. А з Португалії Роберт МакЛовфін у репортажі під багатомовним наголовком „Розквіт із гвоздикового перевороту блакнє“ повідомляє: „Загально вважають, що марксисти мали нагоду і її прогавили. Групи лівих, які колись процвітали із впливовими військовими провідниками та тисячами галасливих прихильників, тепер майже зовсім зникли“.

Про подібний зворот говориться і в ЗСА, на що звертає увагу Джонатан Лібертсон у статті „Гарвардський Ньюзвік — філософ нової правиці“ (‘Нью Йорк Таймс Магазін’, 17. 2. 1979).

Характерні риси

Т. Шулц у цитованій вище статті каже: „Було б помилково робити висновок, що оцей західноевро-

пейський консерватизм, який розвивається, являє собою обскурантизм чи цілковито регресивну хвилю. Для модерної Європи цей консерватизм мусить бути **модерний**, щоб ефективно розв'язувати скомпліковані проблеми теперішнього світу“.

Генрі Фермі, у свою чергу, роблячи підсумки 70-им рокам у ЗСА („Нью Ріпаблік“, 6. 13. 1979) вказує на деякі негативні елементи серед „неоконсерватистів“. От він дивується „що консерватизм 70-их років не здригається до п'ят при зустрічі зі силами, яким надає він респектабельності“. Як приклад, наводить він твір Р. Назіка під наг. ‘Анархія, держава й утопія’, де проповідується „радикальний лібертаріанізм“. А це в „дійсності є ніщо більше, як самолюбна вседозволеність — якій вже інстинктивно повинен протистояти кожний правдивий консерватист — а яку підноситься до гідності моральної системи“.

Та для української громади і для других поневолених народів важливе те, що взагальному цей рух стоїть за тверду поставу супроти Москви. Найкраще це наставлення запрезентоване новим прем'єр-міністром Англії пані Маргаретою Тачер у її інтерв'ю із представниками тиж. „Тайм“. Там вона каже:

Про Родезію: „Необхідно виходити з того, що

зараз існує: там є внутрішнє домовлення. Там були вибори, одна особа — один голос для чотирьох різних партій. У якій ще іншій країні таке відбувається?"

Про оборону: „Ми мусимо збільшити свої оборонні видатки. (...) Росіяни мають великі СС-81, -19, і -20 рухомі балістичні ракети, які не входять у САЛТ. Для цього ми мусимо мати свій відстрашувач (deterrent). Я є абсолютно за три відстрашувачі: американський, наш і французький. Далеко краще мати три як один".

Про СРСР: „Їх треба пильнувати — вони діють у трьох напрямках. У першому — вони пробують осягнути таку переважаючу силу, щоб ніколи не потребувати її вживати; щоб вистачало самої загрози. Ми мусимо їх у цьому здергати. У другому — вони пробують обійти нас з флангу і відняти нас від сирівців. (...) Третій — це підриданка робота. Я часто кажу до деяких наших африканських приятелів: „Ніколи не забувайте, що нас скинути було легко. Не думайте, що так легко буде скинути комуністів, як вони вами опанують".

Про російські цілі: „Я рішуче вважаю російську загрозу загальносвітовою справою. Їхні цілі ніколи не мінялися: це опанування світу комуністичною системою. (...) Разом, вживаючи таких чи інших засобів, ми мусимо припинувати, щоб совети своїх цілей не осягнули. (...)"

Причини звороту

Як є різні течії цього „неоконсервативного“ руху, так же само є і різні причини його виникнення і розвитку. От Пітер Стайнфельс, екзекутивний редактор журн. „Комонвіл“, у статті „Поміркована правиця“ пише: „Неоконсервативний рух, народжений як реакція на галас 60-их років, захоплює центральну позицію в американській політиці“. Але одночасно він інформує, що „на міжнародному фронті нові консерватисти турбуються зростом російської мілітарної сили (підкр. наші, ВКГ) і по-переджають перед провалом мужності ЗСА“. („Есквайєр“, 13. 2. 1979).

І власне оця остання причина — затурбовання зростом мілітарної сили Москви, є тією, яка об'єднує всіх „неоконсерватистів“: і у ЗСА, і в Європі і в Японії.

Пише цитований вище Т. Шулц: „У закордонній політиці затурбовання ідуть від Близького Схі-

ду (іранська революція, очевидно, потрясла Західністю Европою) до оборонних позицій Західної Європи між ЗСА та ССР. (...) є зростаюча тенденція орієнтуватися на власні сили, шукати європейських оборонних розв'язок“.

Подібно пише Майкл Піллсбурі про Японію у статті „Японська карта“ („Форейн Поліс“, зима 1978-79). „Біла книга оборони вперше інтерпретує СРСР як пряму загрозу для Японії“. І тому „наставлення японців супроти мілітарних справ основно міняються“, і тому „вперше за тридцять літ японці не соромляться оборони“, і тому, коли „цивільний директор оборонної агенції недавно заявляв, що здорова оборона необхідно включає офензивні спроможності і „публично ставив під сумнів вартість оборонної сили, якої не „лякається“ потенційний опонент, (...)" — ці зухвалі твердження, розповсюджувані масовими засобами інформації, не викликали ворожої ані громадської, ані редакторської реакції“.

Свій окремий вплив на зворот мали: поразка європомунізму та криза радикалізму.

Т. Шулц стверджує у згадуваній статті: „У континентальних розмірах „європомунізм“ є вже словом минулого“.

„Особливого значення набирає факт майже повного зникнення клічів, які розбурхували західну політику два роки тому, провокуючи хвилюючі надії і побоювання в ім'я „європомунізму“ — підтверджує спостереження Т. Шулца Флора Люїс у щод. „Нью Йорк Таймс“.

Знов же Ас Абрагам з Індії звертає увагу на „Агонію радикалізму“ („Таймс оф Індія“, 29. 1. 1979). „Настав час розчарування для радикалів“, — пише він там. Чому? Бо потратили вони всі моделі. Або, сказавши інакше, всі моделі їх підвели. „СРСР як антилідер відкинений від його ідеалів. (...) Та був період, коли Го Чі Мін, Че Гевара, Фідель Кастро, і — понад усіма — Мао Це-тунг були фігурами культу для радикалів“. Тепер же „розвиток в Індокитаї від перемоги комуністів у 1975 р. навряд чи погоджується із сподіваннями радикалів“, Кастро пішов на службу до Москви, а „Китай Денга стрімолос біжить, щоб обнайти західну, капіталістичну допомогу у його прямуванні до модернізації сільського господарства, індустрії, оборони, науки і технології“.

Інтереси України

У пресі Визвольного Фронту багато писалося і пишеться про „нуклеарний пат“ та про „альтернативу до нуклеарної війни“, якою є революція поневолених Москвою народів. І власне цей зворот на — право дуже підносить можливості такої революції.

Справа бо в тому, що Москва в останніх роках наважилась на дуже агресивні зовнішні акції і їх систематично здійснює. Але ці акції, з одного боку, причинилися у великій мірі на Заході до звороту направо, а з другого боку — вони викликали гостру реакцію як у безпосередньо заатакованих країнах, так і в їхніх сусідів, створюючи тим багато в'єтнамоподібних ситуацій, тільки цим разом для СССР.

Такі безсумнівні вогнища є покищо в Анголі, в Етіопії і в Афганістані. Висока вибухова наснага панує також в обох Єменах: Північному і Південному.

Та щоб їхній вплив дався відчути у межах СССР, у нутрі Московської імперії, оці запальні пункти не

сміють погаснути. Навпаки, вони мусять так розгорітися, щоб спека від їхнього полум'я підвісила супільну температуру на просторах московських володінь до кипіння.

Чи могли це робити дотеперішні уряди країн Заходу? Ні, не могли. Не могли, бо вони ходили довкруги московських деспотів на пальцях, щоб їх не образити, щоб їх не поденерувати, щоб їх не поставити, борони, Боже, у безвихідне положення. І тому заінтересування „зворотом направо“, і тому надії на „неоконсерватистів“, і тому сподівання, що вони підіймуть на свої пропори потоптану мужність, нададуть твердості хребтові Заходу.

А в результаті Москва почне діставати те саме, чим вона трактувала своїх противників: „санктуарії“ будуть знаходитися не тільки для комуністичних, але і для антикомуністичних повстанців, модерну зброю і вишкіл діставатимуть не тільки комуністичні, але й антикомуністичні повстанські з'єднання, а антикомуністичні втікачі обернуться в антикомуністичних повстанців.

НА СМЕРТЬ ВОЛОДИМИРА ІВАСЮКА

(Замість некрологу)

Театральна площа Чернівець. По площі іде високий, стрункий юнак. Його високе чоло обрамоване буйним чорним волоссям, а очі голубі-голубі, як прозоре буковинське небо, сміливо дивляться на людей. Сьогодні у Володимира перший концерт, де буде виконана його нова пісня „Червона рута“. Він ще не знає, що ця пісня принесе йому світову славу. Не знає, що через тиждень цю пісню застіває вся поневолена Україна — українську пісню.

Володимир Івасюк народився в родині української інтелігенції. Його батько Михайло Івасюк, відомий буковинський письменник, професор укр. літератури у Чернівецькому університеті. Мати — вчителька укр. мови та літератури в середній школі. Народився Володимир в чудовому буковинському містечку Кіцмань. З дитинства мав два захоплення: медицина і музика. З дитинства почав вчитися грати на скрипці. Спочатку після закінчення школи обрав він своїм майбутнім фахом медицину. Він з відзнакою закінчив Чернівецький медичний інститут, але... лікарем не став. Музика, поезія привели його на композиторський відділ Львівської консерваторії. Минуло декілька років і Володимир став найкращим молодим композитором України.

Володимир Івасюк ніколи не писав політичних пісень. Його ліричні пісні: „Червона рута“, „Водограй“, „Я піду в далекі гори“ — співає вся Україна. Співають його

пісні вдалій Америці і Канаді. Його пісні будили в молоді прислану національну свідомість. Навіть ті, хто не розмовляє українською мовою, не цікавився українською культурою, почали співати по-українськи. Його пісні викликали зацікавлення у присланої окупантами молоді до української культури.

Самогубство? — Я в це не вірю. Це була життєрадісна людина, яка мріяла жити і творити для України та її народу. Володимира вбило московське КГБ за те, що його ліричні пісні, які оспіувували велич і красу України, будили у молодого покоління прислані почуття нації.

Здається, що тільки вчора Україна прощалася і плакала над труною мужньої жінки мистця Алли Горської. Здається, що тільки вчора КГБ закатувало патріота, відомого маляра Ростислава Палецького. Нині знову переживаємо невітрове горе, бо навікі прощаємося з людиною, яка чесно і самовіддано служила Україні.

КГБ лютує, розправляється з дівчами української культури лише за те, що їх бажанням є працювати для свого народу і рідної культури. КГБ розправилося з безборонною людиною, вина якої полягала лише в тому, що вона палко любила українську пісню. Може смерть Володимира пробудить багатьох від сплячки!

Його пісні є і будуть найкращим пам'ятником Володимиру Івасюкові.

У пам'яті всіх тих, хто знав Тебе особисто, Ти зали-

Проф. Іван Левадний

ЛИЦАР ВЕЛИКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ЧИНУ

У СТОЛІТТЯ НАРОДЖЕННЯ ГОЛОВНОГО ОТАМАНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Спадкоємець козацького роду Симон Петлюра народився 10 травня 1879 року в Полтаві. Батьком був свідомий українець Василь, матір'ю — Ольга з Марченків. Після початкової освіти, здобутої в полтавській церковно-приходській школі, юнак Симон вступив до Полтавської Духовної Семінарії.

Вихований у свідомому національному дусі, пройнятий гарячим співчуттям до поневоленого рідного народу Петлюра в 1898 р. приєднується до таємної української громади семінаристів, у 1900 році вступає до підпільної Української Революційної Партиї, яка перша в новітній українській історії висунула гасло державної незалежності України. За цю свою діяльність він був виключений в 1901 році з останньої шостої кляси семінарії, так і не закінчивши її.

Ховаючись від царської поліції, Петлюра в 1902 році переїздить на Кубань і там деякий час працює в комісії по розробці архівів Запорізької Січі. В Катеринодарі, разом з іншими українськими патріотами, він засновує Чорноморську Вільну Громаду, яка стає відділом Революційної Української Партиї. Від 1902 року Петлюра кореспонденційно співпрацює з львівським „Літературно-Науковим Вісником“.

Коли поліція викриває Вільну Громаду, Петлюра восени 1904 року мусить виїхати за кордон. У Львові він бере діяльну участь в українському національному житті, співпрацює в закордонному відділі Революційної Української Партиї, в численній українській періодиці, в закордонних виданнях партії та її органі „Селянин“.

Під час революції 1905 року в Росії, користуючись проголошеною амнестією, Петлюра повертається на Наддніпрянську Україну, бере участь у національному русі, продовжує далі журналістичну

шігвся українським патріотом. Твій образ буде жити у наших серцях завжди. Бо Ти — це частка нас самих, наших терпінь, праці і сподівань.

І я звертаюся до тих, що тепер в Україні: не забуваймо його, друзі!

Віталій Лехтер

працю, в січні 1906 року ще раз їде до Львова — на Другий з'їзд українських соціал-демократів Галичини, як делегат створеної з Революційної Української Партиї — Української Соціал-Демократичної Робітничої Партиї.

Повернувшись, Петлюра редактував журнал „Вільна Україна“, що виходив у Петербурзі, деякий час працював секретарем газети „Рада“ в Києві і одним з редакторів газети „Слово“.

Після поразки революції столипінська реакція, що запанувала скрізь, придушила всі прояви українського національного руху.

Після недовгого перебування в Петербурзі Петлюра в 1909 році переїздить до Москви, де, працюючи приватно, рівночасно брав участь у діяльності українських гуртків „Кобзар“ і „Громада“. Тоді він одружився з Ольгою Більською, яка стала йому вірною супутницею на життевому шляху. В Москві народилась і єдина їх донька Леся.

В 1912 році Петлюра почав видавати журнал російською мовою „Українська Жизнь“, що став органом української політичної думки. На сторінках журналу Петлюра намагався піднести перед прогресивних кіл російського суспільства значення української проблеми і конечність розв'язання її відповідно до українських національних інтересів.

В часі Першої світової війни, від 1916 до березня 1917 року Петлюра працював у допоміжній фронтовій організації „Союз земств і міст“, а з перших днів революції 1917 року одним з перших виступає в обороні прав України на самостійність. Він ясно розумів, що Національна Революція повинна неминуче привести до конфлікту України з Росією, що боротьба за визволення мусить бути збройною боротьбою, і з самого початку революції особливу увагу приділяв військовим справам.

Перебуваючи на західному фронті, Петлюра підтримує живі зв'язки з полковими та дивізійними радами, які тоді масово творились у російській армії. У травні 1917 року на Першому Українському Військовому з'їзді в Києві Петлюра 21 травня став головою Генерального Військового Комітету, який прийняв постанову про створення українських час-

тин. З рамени Військового Комітету Петлюра входить до Центральної Ради. 18 червня на Другому Всеукраїнському Військовому з'їзді Петлюра був обраний головою з'їзду.

При створенні 28 червня Генерального Секретаріату Петлюра став першим генеральним секретарем (міністром) військових справ. Як перший військовий міністер України, він заходився творити українські збройні сили. У цьому активно допомагав йому, прибувши з полону, Євген Коновалець, що створив галицько-буковинський курінь, який згодом виріс у Корпус Українських Січових Стрільців.

Петлюра закликав вояків українського війська до дисциплінованості, засуджував усякі погроми і у відозві до українського вояцтва писав 15 листопада: „Всі, як один, станьте навколо Центральної Ради та її Генерального Секретаріату. Не допускайте погромів та безпорядків, бо як ви їх допустите, ви ганьбою покриєте славне ім'я українського війська. Ніякі погроми не повинні бути припущені на нашій землі“.

Не погоджуючись з демобілізуючою політикою голови Генерального Секретаріату Винниченка, Петлюра вийшов зі складу уряду, вийшов на Лівобережжя і зорганізував там Гайдамацький Кіш Слобідської України. Він взяв активну участь у першій російсько-українській війні, в боях під Києвом, у здобутті повсталого Арсеналу, був серед співтворців IV Універсалу.

За гетьманської влади українські національні кола висунули кандидатуру Петлюри на голову Київського Губерніяльного Земства. Тут він об'єднує навколо себе українські національно-творчі сили, творить Союз Земств і очолює його.

Все зростаюча популярність Петлюри стає загрозливою для гетьманської влади, яка 12 липня 1918 року заарештовує його. Коли на короткий час до тієї влади прийшли міністри з українського національного середовища, Петлюру в листопаді визволили з ув'язнення. Він одразу пов'язується з колами Українського Національного Союзу, що підготували повстання проти Гетьмана. Його вибирають членом Директорії, з титулом Головного Отамана.

Директорія керує боротьбою проти Гетьмана, що проголосив федерацію з Росією. Боротьба кінчиться перемогою Директорії. Вона здобуває владу.

Трудовий Конгрес, як парламент України, підтверджує Директорію як верховну владу України і проголошує соборність українських земель.

Ставши Головним Отаманом, тобто головно-командуючим усіх українських збройних сил, Петлюра керує боротьбою проти Росії, здобуває велику популярність серед війська і народу.

11-го березня 1919 року Петлюра стає головою Директорії і з огляду на те, що провід соціал-демократів відкликав членів своєї партії зі складу Директорії та Ради Міністрів, Головний Отаман склав у Винниці таку декларацію: „Виходячи з того, що сучасна ситуація для України надзвичайно складна і тяжка, я вважаю, що в даний момент всі сили творчі нашого краю повинні взяти участь в державній праці, не вважаю для себе можливим ухильитись од виконання своїх обов'язків, яко сина свого народу, перед Батьківщиною і буду, доки це можливо, стояти і працювати при державній праці. З огляду на це я тимчасово виходжу зі складу Української Соціал-Демократичної партії“.

Як голова Директорії, Петлюра виявляє великий державний розум і хист, розуміння, що лише збройною боротьбою можна оборонити самостійність України, шукав союзників у цій боротьбі. Під час спільногого наступу армії Української Народної Республіки і Української Галицької Армії, на чолі з Симоном Петлюрою, 30 серпня 1919 року був визволений Київ.

Наприкінці 1919 року Петлюра іде до Варшави і, заручившись допомогою Польщі, очолив нову акцію. Навесні 1920 року починається спільний українсько-польський похід на Україну. Київ опиняється на короткий час в руках українсько-польського війська.

Опинившись на еміграції, Петлюра намагається популяризувати на Заході українську справу для дальшої боротьби за визволення України. У Польщі він пише брошуру „Сучасна українська еміграція та її завдання“, підписуючись як О. Ряст, і чітко визначає завдання еміграції: „Не марнотратним, не яловим повинно бути життя і перебування нашої еміграції поза межами Батьківщини, а повним глибокого змісту та пожиточних наслідків для рідного краю! Глибоке розуміння потреб нашого національно-державного руху і контактна соглашена праця з тією роботою, що провадиться на Україні — ось що головним чином буде ціхувати працю еміграції за кордоном, коли вона захоче

як слід виконати свої обов'язки перед рідним народом".

31 грудня 1923 року Петлюра виїздить з Варшави і через Будапешт, Відень і Женеву прибуває до Парижу, де оселяється настало і разом зі своїм, тепер екзильним, урядом вирішує далі боротись. Він засновує тижневик „Тризуб“, в якому містить багато своїх статтів про завдання еміграції і становище на Україні після втрати державності, підписану як власним прізвищем, так і прибраними іменами: В. Марченко, В. Салівський, І. Ракитний.

За чотири місяці до смерти, 22 січня 1926 року, Петлюра містить у „Тризубі“ свою передову статтю, присвячену роковинам української державності, і в ній пише: „Шлях звільнення кожної нації густо кропиться кров'ю. Нашою — так само. Кров'ю чужою і своєю. Ворохово і рідною. Кров закінчує глибокі процеси національних емоцій, усвідомлень, організаційної праці, ідеологічної творчості, всього того, що нація і свідомо і ірраціонально використовує для ствердження свого права на державне життя“.

Кипуча безупинна діяльність Головного Отамана для визволення рідного краю несподівано обір-

валась 25 травня 1926 року перед вітринами книгарні на вулиці Расіна в Парижі. Але як писав наш знаний поет Леонід Полтава, спрямовані в Петлюру кулі

...пролунали і згасли. І не сталося смерти,
Тільки жалібний прапор піднісся в блакитъ.
Честь тому, хто ніколи не може умерти,
бо народжений сам воскресить!

Дійсно! Вороги прорахувались. Ідеї Петлюри, який воскресив соборну Українську Державу, лишились безсмертні. На вістку про паризьку подію на Україні створились СВУ і СУМ, а полковник Євген Коновалець заклав УВО та ОУН, яка продовжила боротьбу за волю. У загравах Другої світової війни виросла і загартувалась УПА під проводом Романа Шухевича-Тараса Чупринки. Напрямні Степана Бандери щодо дальшої визвольної боротьби наспівали і з ув'язнення, і з концентраційного табору, і з-за кордону, збуджували маси людей, поривали до героїчних вчинків. Ці ідеї невмиріщи, вони активізують і підносять нові покоління нашого народу і наближають світливий день, день Волі Батьківщини, за який ціле життя боровся Головний Отаман Симон Петлюра.

Л. Рихтицький

ТРИ УКРАЇНСЬКІ ПРОБЛЕМИ

Три великі проблеми нашого політичного думання, це, перше всього, стан співгри політичних ідеологій серед нашого народу, тобто внутрішня політична дія і суперництво ідей за впливі серед нашого суспільства; друге це спільноті і різниці у нашему підході до чільної проблеми нашого політичного життя і нашої боротьби — визволення нашого рідного народу і батьківщини і по-третє, це різниці, які існують серед нас у підході до проблеми наших історичних та актуальних ворогів.

Без називання наших політичних груп, партій і організацій, треба сказати, що синьо-жовтий прапор і золотий Тризуб стали символами всіх наших політичних середовищ, за винятком непоправної групки комуністичних агентів і поплентачів українського роду. Можна навіть сказати, що на полі внутрішньої української політики, а саме її найважливіших постулатів у нас настало перемир'я, коли після довгорічних дискусій і не раз неперебір-

ливої лайки, всі наші політичні середовища стали безкомпромісово на становищі визволення українського народу та створення самостійної, соборної української держави.

Цілком натурально, що існують різниці думок про конституцію майбутньої України і її суспільний та політичний лад, але це різниці про обладнання української хати — після її побудови. Це якраз те, до чого закликали українське суспільство українські націоналісти протягом довгих десятиріч: збудуймо Україну, і тоді щойно даймо народові змогу сказати, як він захоче в ній жити. На сьогодні є у нас монархісти, які в ім'я традицій української Гетьманщини, а навіть традицій княжої і королівської України бажали б бачити в Україні на престолі гетьмана, чи короля, і сам цей факт ніяк не заперечує створення в конституційній монархії якогонебудь ладу, який собі вибере наш народ. В Англії під скіпетром королеви правлять соціалі-

сти на зміну з консерватистами і це не міняє факту монархічності англійської держави. Є у нас рештки соціалістів, також це їм вже не перешкоджає тепер змагатися в першу чергу за волю України, а не за перемогу соціалізму у широкому світі. Особливо тепер, коли соціалізм помітно відступає, не виявивши себе здатним розв'язати проблем модерних суспільств. Є у нас ще й народники, які досить неясно підтримують думку про створення України „без холопа і пана“, на базі здорового селянського стану, який теж є тільки частиною суспільства. І, нарешті — є у нас націоналісти, які — від лівих до правих — різняться між собою дуже мало в ідеологічному підході, а дещо більше у практиці розв'язки питань української самостійності.

Найбільш виразну і безкомпромісну позицію серед українських націоналістів займає Організація Українських Націоналістів Революціонерів, популярно називана бандерівцями, якої ясні і зрозумілі погляди не викликають потреби жадних пояснень, хіба у тих, які за чужими підшептами вперто чіпляють українському націоналізму клеймо „фашизму“ просто тому, що нічого іншого не можуть придумати. Націоналісти — мельниківці, ідейно не різняться нічим від бандерівців і, можливо надходить час подумати про їх об'єднання в одній ОУН. Націоналісти — двійкарі теоретично стоять наліво від попередніх груп, але тільки тому, що, стараючись запобігти знайти якесь ідеологічне оправдання на вихід з матірної ОУН, не мали іншого вибору, тільки підкреслити соціальні сторінки життя нації так міцно, що вони — логічно — закольорувалися де-що соціалізмом, з яким, однак, ці націоналісти не з'являються політично. Є ще у нас націоналісти Української Революційно-Демократичної Партії, які з незрозумілим пієтизмом плекають щось ніби лінію Збруча, хоча сучасна Україна про цю нещасну річку забула, але які, в обох своїх групах стоять на позиції самостійності України.

Все повище сказане є доказом зрілості, можна сказати національної зрілості української політичної думки в питанні незалежності України і, на нашу думку — це є передумовою спільнотої боротьби на спільному фронті — і передумовою перемоги.

Однак, саме визнання факту української незалежності, як чільного постулют всієї політичної роботи не значить ще, що ця робота піде одним шляхом і в абсолютно тому самому напрямку. На жаль, наші політичні середовища ще не тво-

рять собою політичної армії з одним головним командуванням, з однією бойовою тактикою і однією стратегією.

На полі підходу до шляхів боротьби за волю України у нас зарисувалися два виразні табори. Один з них, під проводом націоналістів, стоїть за безкомпромісну боротьбу за цілість, тобто соборність українських земель і за їх визволення з-під усіх зданин. Цей табір стоїть на позиції власних українських сил, сил нашого народу, як єдиної справжньої остої і запоруки нашої майбутньої перемоги. І хоч може декому це виглядає дивне, історія показує, що найчастіше така, власне, настанова ставала найсильнішим фундаментом побудови національних держав. Натомість, коли держави поставали за великою допомогою чужих сил, не у крові своєї власної боротьби, їхня життєздатність виявлялася не надто міцною. Прикладом цього нехай послужить Чехо-Словаччина після Першої світової війни, чи навіть тодішня Польща, яку за всяку ціну тоді на ноги поставили Америка і Франція, держави Антанти. Тому націоналісти стоять правильно на позиціях сили нашого народу, хоч ніхто не скаже, що в рішальній хвилині ми не приймемо допомоги щирого і чесного союзника. Ми вже сьогодні таких союзників маємо і ними є всі тринадцять більших народів, поневолених росіянами в межах ССР.

Крім табору націоналістів, до яких своїми поглядами приєднуються в цій справі також багато прихильників інших політичних середовищ, існує другий табір, який сумнівається в зasadі безкомпромісової боротьби і волів би йти шляхом надщерблювання ворожої фортеці, шляхом легального змагання, шляхом переконування, що світ змінився, що „не випадає“ поневолювати народи в двадцятому сторіччі і що далеко краще буде окупантам жити в згоді зі своїми, як їх поневолювати і використовувати. З таких думок зроджуються такі кроки, як лист 32-х закорд. професорів до Брежнєва свого часу, творення спільних московсько-українських гельсінкських груп, намагання шукати прихильників визволення України серед росіян чи поляків і тому подібні заходи.

Безперечно, кожна краплина води побільшує національну ріку, але основний акцент треба покласти на власні сили, бо це одинокі сили, які нас у вирішній хвилині не зрадять, як то колись зрадили татари Хмельницького під Берестечком, зламавши хребет всім плянам гетьмана. Факт існування роз-

біжностей думок на цьому полі треба, однак, визнати за існуючий, і хоч на нашу думку він тільки роздрібнює наші національні сили і послаблює спільній фронт, не можна його промовчувати, коли все таки існують групи, які визнають такий шлях боротьби за волю України.

Все сказане вище вводить нас у третю велику проблему наших днів, а саме у проблематику нашого ставлення до ворогів нашого народу, ворогів України. Розглянуті нами вище справи кидають свою тінь на цю проблему, і ця тінь тепер починає важити досить сильно на нашій політичній дійсності. Бо якщо хтось шукає союзників серед росіян, наприклад, як цей хтось може наголошувати антиросійський характер української боротьби за волю?.. А як же вести боротьбу без наголошування існування ворога і то ворога у формі якоїсь ефемеричної влади, центральної чи совєтської, яка ніби то не знати звідкіля взялася і яка гнобить також російський народ. Як гнобить — спитаєте? Ну, просто: забороняє вживати російську мову у школах і в адміністрації, змалку змушує діточок у садочках вживати всяких мов, тільки не російської?.. Чи може змушує російський народ любити якогось „старшого брата“, наприклад, вірменів? Чи може російською кров'ю буде зусильно імперію узбеків?.. Вже тільки ці питання показують всю безглазість такого ставлення справи.

Питання принципового ставлення до ворога не можна збувати мовчанкою. Це питання істотне і треба докласти всіх потрібних зусиль, щоб таке ставлення залишилося тільки настанововою жменьки непоправних малоросів, які тим самим позбуваються права репрезентувати справжню Україну і справжню українську політичну думку. Справи треба називати по імені.

Наше відношення до росіян викликали самі росіяни своєю політикою в Україні супроти українського народу. Це була і є політика безжалісної ліквідації української інтелігенції, ліквідації української самостійницької думки, ліквідації українського патріотизму. Цю політику вперто провадила царська Росія, Керенський, Ленін і всі його наслідники. Немає приязного нам російського народу, а ці два чи три білі круки є такими самими вийнятками серед росіян, як наші приятелі росіян серед нас. Альянти у війні карали Гітлера, але воювали проти німецького народу і тому вимагали безумовної капітуляції Німеччини. Справді, тільки дуже дивні україн-

ські уми можуть ще себе дурити можливістю знайти росіян, які захочуть знищити російську імперію і допомогти Україні визволитися з-під російської окупації! Такі росіяни є зрадниками російської державної рації і так на них дивиться російський народ. А як ми маємо тоді дивитися на наших визнавців таки думок?..

Наше відношення до ворогів мусить бути ясне. Тільки тоді вони перестануть бути нашими ворогами, коли визнають правно і фактично наше право на самостійність, а цього ще ні росіяни, ні поляки не зробили, хоч наука історії створила серед поляків вже поважну групу визнавців незалежності України, але не із симпатії до нас, тільки із ненависті та страху перед Росією.

Такий образ має сьогоді наше політичне життя, і якщо ми акцентуємо його тіні, не треба нам забувати, що це все таки дуже малі тіні і що світло української політичної єдності нині вже дуже сильне. В цьому світлі на обрії зарисовуються вже обриси нашої мети і нам треба справді усвідомити факт, що від створення української самостійної соборної держави ми вже недалеко. Але працювати треба саме тепер ще більше, щоб майбутнє застало нас приготованими.

МОРСЬКА ТРАГЕДІЯ ВІТКАЧІВ ВІД КОМУНІЗМУ

Із 49 старших і молодих в'єтнамців, які на невеликому рибальському судні втекли з Південного В'єтнаму від комуністів і пливли до Австралії, залишилася при житті одна особа — 17-річна дівчинка Тран Гуе Гуе.

У морі віткачі патинулись на підводні рифи, і їхнє судно перевернулось, застравши на каміннях. Люди були живі, але поволі від спраги і голоду вони вмирали. Передостаннім помер 14-літній хлопчик, за 10 день до рятунку. Дівчина, випускниця середньої школи, розповіла, що вона витримала всі 140 днів у розбитому судні завдяки черепашкам та морським чайкам, яких — забитих чи здохлих — приносила морська хвиля на риф. За всі 140 днів лише 10 разів ішов дощ, але вона збирала питтеву воду в різні миски та бляшанки.

Філіппінські рибалки здалеку помітили чорну цятку серед моря. То були рештки розбитого рибальського судна. Коли вони підплівли біля, то побачили, що хтось біля судна рухався. Це була Тран Гуе Гуе, яка пережила пекло, але таки втекла від комуністичного щоденного пекла. Рибалки опікувалися нею впродовж двох тижнів і, допливши до острова Бальбак, передали її до рук адміністрації, як політичну віткачу з правом притулку. (За „Крузейд Ньюз“).

ЛЕВ ФУТАЛА ГОЛОВОЮ Т-ВА КОЛ. ВОЯКІВ УПА

У червні 1979 р. відбувся в Нью Йорку у великій залі Дому ОУВФ XVII-ий З'їзд Т-ва к. Вояків УПА ім. генер. Романа Шухевича-Т. Чуਪришки в ЗСА. В Загальному Зборі взяло участь 40 делегатів з Відділів та Делегатур.

З'їзд відкрив голова Т-ва Михайло Ковальчин. Молитву провів д. Р. Бігун, вшановано пам'ять друзів, які відійшли у вічність: сл. п. Вол. Хому-Карла — заст. голови ГУ, б. заст. голови Я. Миця, ком. Байду, Я. Мака та І. Козака в Канаді.

Дальше нарадами проводилася президія в складі: Мирослав Климко — голова, д-р Богдан Крук — заступник голови, Роман Бігун і Михайло Шевців — секретарі. На почесного члена Президії З'їзду попросив представника Т-ва к. Вояків Канади д. Петра Мицика.

На З'їзді працювали різні Комісії. Звітували голова М. Ковальчин, секретар В. Ковалік, скарбник, І. Ділай, за Суспільну Опіку І. Оліяр, за видавництво Референтуру Л. Футала, за видавництво Літопису УПА — писемний звіт С. Голяша, та організаційний реф. Б. Мак. За Контрольну Комісію склав звіт Микола Грицковян, а за Товарицький Суд д-р Богдан Крук. По запитах та діловій дискусії З'їзд одноголосно уділив абсолюторії уступаючим керівним органам. Добре опрацьовану доповідь виголосив д. Богдан Крук.

У другій половині З'їзду мав честь вітати Голову Програму ОУН Ярослава Стецька, який виголосив привітання З'їзові та побажав схвалення напрямних дій, зокрема в обороні України з засудженням русифікації, та розгорнення широкої акції за звільнення політичних в'язнів, зокрема Ю. Шухевича.

На внесок Номінаційної Комісії, очоленої д-р Богданом Круком, Загальний Збір одноголосно обрав нові керівні органи Товариства на чергову трирічну каденцію, в такому складі: Лев Футала — голова, заступники голови Михайло Ковальчин, інж. Степан Голяш та Мирослав Климко, секретар Б. Ковалік, скарбник Іван Ділай, орг. референт інж. Богдан Мак, референт Суспільної Опіки Іван Оліяр, господ. реф. і адміністратор видавництв П. Шкафаровський, члени Микола Сидор, Іван Иовик, Мирон Мицьо, Ярослав Кіцюк та Михайло Шашкевич. Контрольна Комісія: Микола Грицковян — голова, члени — Борис Галан та Лев Прищляк. Товарицький Суд: д-р Богдан Крук, члени — Михайло Черешньовський, Роман Тернистий, Володимир Левський і Богдан Мороз.

Увечорі відбулася вечірка, зустріч делегатів з українським громадянством і представниками численних центральних і місцевих організацій. Велика зала була переповнена. Вечірку відкрив Мирослав Климко, голова Президії, а далі програмою проводив новообраний голова Лев Футала. Трапеза розпочалася милітвою, що й провів о. Ігумен д-р Вол. Гавіліч, парох церкви св. Юрія в Нью Йорку. Під час вечірки член Т-ва Мирон Мицьо виголосив спогад з перебування в советських концтаборах, де серед найтяжких обставин воїни УПА і члени ОУН продовжували боротьбу. На вечірці засту-

пали ЦК АБН — мігр Слава Стецько, ЦУ СУМ — О. Рожка, ГУ ТУСМ — А. Прятка, ГУ СУМ — М. Фурда, ГУ ООСЧУ — ред. І. Білинський, ОЖ ОЧСУ — М. Нестерчук, Т-во Укр. Інженерів — інж. В. Мак, Т-во К. В. УІА — П. Мицак, Об'єднання к. В. УПА — Ол. Білевич, О. Левицький, О. Летенія і І. Дмитрик, а від Фундації УВУ — проф. д-р П. Гой, НТША — д-р О. Соколишин, УНП — В. Мазур, СУБ і УВС в Англії — Я. Деременда, СКВУ і УККА — мігр І. Базарко, Дім ОУВР — мігр І. Винник, УНС — М. Хоманчук, ЦУКА — інж. Р. Бігун, ОМУА — М. Черешньовський, УККА ред. В. Левенець. Крім того, були заступлені деякі місцеві організації та установи.

З'їзд одержав також багато писемних привітів, зокрема З'їзд відав і післяв Благословення Господнє Блаженніший Патріярх Йосип Сліпий і Високопреосвящений Владика Мстислав, Митрополит Укр. Православної Церкви. Архиєрейські Благословення рівноож наспіли від Преосвящених Кир Василя Лостена та Кир Ярослава Габра.

Телефонічно привітав З'їзд Валентин Мороз, не маючи змоги прибути особисто. Під час вечірки деякі представники виголосили короткі привітання.

СОВЕТИ ЗАЛЯКУЮТЬ ТУРИСТІВ

У різних газетах, в тому і в „Радянській Україні“, ч. 159 (з липня 1979) з'явилися розповіді баєчок червоної контррозвідки, з метою наперед залякати закордонних туристів, щоб вони боялися привезти на територію СССР якісь „ідеологічні матеріали“...

В інформації „Гости з сюрпризом“ не вказано назви місця, зупинки чи станції, лише розповідається, як то „західні комівояжери від чорної пропаганди“ (звичайно така назва стосується релігійних видань) хотіли привезти літературу у валізі з подвійними стінками і як їх якісь сержант Криворучко — самоотвержений малорос на службі Москви — відкрив заборонені видання у п-а Костамо.

В іншій вістці, підписаній „майором Мурасовом“, розповідається небилицю, як на неназваній залізничній станції кагебісти-прикордонники зауважили, що казан із парою для опалення вагонів занадто розпечений... випустили пару, знайшли „контейнер і вийняли з нього начинку“... Мовляв, ми і там знайдемо!..

З ДІЯЛЬНОСТИ КУК

Вислано на адресу Канадського Інституту Українських Студій в Едмонтоні рекомендацію Централі КУК на видання матеріалів для кореспонденційного навчання української мови, запланованих фірмою Лінгвафон, із виразним застереженням, що ці матеріали не можуть бути підготовані в ніякій співпраці із советськими мовознавцями з уваги на посилену русифікацію України.

СЛ. П. ДРУГ ГРИГОРІЙ КОСТИВ

І знову смуток охопив громаду в Бофало, Н. Й., вісткою про ненадійну смерть на 61-му році життя бл. п. Григорія Костіва. Лукава смерть перервала нитку його невтомного життя 13-го травня 1979 р.

Покійний на рідних землях — в Бережанщині і на еміграції — здобув собі заслужену пошану і признання своїм глибоким патріотизмом і працею серед спільноти.

Від молодих літ бл. п. Григорій Костів не зазнав тієї радості, що її зазнає молодь вільних народів. Переслідуваний польською поліцією, 1938 р. іде в підпілля, у якому перебуває до німецько-польської війни. В 1939-му році большевицькі орди на своїх багнетах знову принесли смерть, руїну, тюрми, Сибір, голод. Покійний знову іде в глибоке підпілля, разом з іншими членами ОУН села Вербова. Молодшу сестру його НКВД ув'язнює. Маму з наймолодшою сестрою вивозять на Сибір, а батька, тяжко хорого, лишають без опіки.

Друге большевицьке „візволення“ прийшло в час перебування Покійного поза межами України. На еміграції покійний Григорій включився в працю Організації Визвольного Фронту. Багато причинився до розбудови Сумівської Оселі „Холодний Яр“ і Укр. Дому „Дніпро“ в Бофало.

Невтомного друга поховано у четвер 17 травня 1979 року при численній участі бофалівської громади. Панахида і Заупокійну Службу Божу відправив та мав проповідь о. д-р Павло Івахів.

На цвінтари від Організації Визвольного Фронту Холодноярської Округи прощав Покійного односельчанин Василь Бездух з Рочестеру. Тризною після похорону провадив Т. Михаськів. Вислови співчуття родині та думки з приводу смерти висловлювали: Т. Михаськів від ОВФ, В. Шарван від УККА, П. Бездух від односельчан, Е. Луковський від співробітників таборових часів. Від родини за останню прислугу подякував швагер Покійного Б. Мороз. Обід приготовили пані з ОЖ ОЧСУ.

Щоб утривалити світлу пам'ять про Покійного Григорія, рідня і близкі друзі зложили: на Фонд Оборони України 295 дол., пресфонд „Шляху Перемоги“ 75 дол., „Гомін України“ 25 дол. Замість квітів на могилу від ОЖ ОЧСУ — 30 дол. на пресфонд „Вісника“.

Вічна Йому Пам'ять!

ДОПОВІДІ ЯРА СЛАВУТИЧА

Протягом квітня-червня 1979 р. л-р Яр Славутич, професор Альбертського університету прочитав чотири доповіді на конференціях наукових товариств, а саме: „Фонетика Василя Стефаника“ в Невадському університеті (Лас Вегас), „Метафора Лесі Українки“ в Саскачеванському університеті (Саскатун), „Советська мовна політика в Україні“ в Іллінойському університеті (Урбана) та „Українська література в Канаді“ в Університеті Ріджайна (Саскачеван). Одночасно він мав три літературні вечори в містах Лос Анджелес, Сан Дієго та Ріджайна, де читав уривки зі своєї нової книги „Зібрані твори, 1938-1978“.

* * *

У Києві, в колишньому соборі св. Софії, оберненому окупантам в антисрібний музей, сталася „серед невіясних обставин“ пожежа. У вогні згоріли сотні унікальних рукописів і стародавніх книг — майже вся бібліотека музею „Софія Київська“. В Україні горять бібліотеки. За останні 5-6 рр. не було вісток про пожежі в бібліотеках Російської СФСР.

* * *

Убитого 29 травня 1979 молодого композитора Володимира Івасюка поховано у Львові при великому здівізі народу, головно молоді. На похороні приїздили люди з різних сторін України, поети читали патріотичні вірші. Міліція розганяла людей, переконаних у тім, що КГБ, закатувавши композитора, — намагається таким шляхом залякувати українську молодь, щоб припинити домагання національних прав для України.

З ЖИТТЯ ВІДДІЛУ ООЧСУ

50-РІЧЧЯ ОУН В ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Дня 17-го червня громада в Джерзі Сіті велично відзначила 50-річчя Організації Українських Націоналістів. Святочну імпрезу влаштував в УНДомі 12-ий Відділ ООЧСУ на чолі з другом А. Шубаком, під протекторатом місцевого Відділу УККА. У програмі взяло участь попад дві сотні членів української громади. Програму свята розпочав хор „Жайворонки“, при Осередку СУМ ім. ген. хор. Тараса Чупрички в Нью Йорку, amer. та українським гімном. Молитву провів отець Пайкош, священик укр. католицької церкви св. ап. Петра й Павла, вступне відповідне слово мав д-р Євген Котик, голова Відділу УККА в Джерзі Сіті.

Хор „Жайворонки“ гарно виконав пісні.

Святкову доповідь виголосив молодий адвокат д-р Аскольд Лозинський. Наприкінці він зачитував слова незломного борця за волю України Валентина Мороза, що він присвятив їх в „Твердих мелодіях“ членові Крайового Проводу ОУН Михайліві Сороці: „Несемо, горді, твою домовину, і в нашому кроці — залізо. Над могилою кошового не плачуть“... Присутні нагородили д-ра А. Лозинського довгими оплесками.

Під час перерви присутні оглядали збірку матеріалів ОУН, що її влаштував друг Василь Харук з дружиною: підпільні видання, заклики, звернення, поштові марки і т. д.

У другій частині виступив балетно-фольклорний дует Роми Прийми-Богачевської: Н. Лазірко та А. Кізік виконали танець „Мавка та козак“. За ними слідували „Жайворонки“ з давнікими піснями. Рецитацію „Моєму народові“ М. Руденка виголосила голова місцевого Відділу СУА п-ї Євгенія Рубчак. Після співу Діяни Гаврилюк, при фортепіановому супроводі Ф. Рівас, був танець „Жінка в боротьбі“ — хореографічна постановка Роми Прийми-Богачевської, що його виконала дуже талановито Наталка Лазірко.

Останньою точкою програми був поставлений членами ООЧСУ та СУМ живий образ „Похід на Київ“, у постанові культурно-освітнього реф. Відділу ОOЧСУ п. Івана Цолько. На тлі деклямації „Де зараз ви“ (слова В. Симоненка) сумівки Віри Александрович — сцена зображувала похід нескореного українського народу під маятник національно-оунівського прапорів. Ця сцена в супроводі бійців УПА справила велике враження на присутніх, що прийшли і гідно звеличали історичну річницю 50-ліття ОУН.

Дмитро Вок

**УКРАЇНА В БОРОТЬБІ — НАШ ОБОВ'ЯЗОК
І ДОПОМАГАТИ!
ЖЕРТВУЙМО НА ДОПОМОГУ ТИМ,
ЩО ЖЕРТВУЮТЬ УСЕ!
ЖЕРТВУЙМО НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

СВЯТО 30 ЧЕРВНЯ У КЛІВЛЕНДІ

Старанням Управи 3-го відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України у Клівленді, Огайо, 30 червня в будинку СУМА відбулось урочисте святкування 38-х роковин проголошення Акту відновлення української державності.

Урочистість започаткував апель комбатантських і молодіжних організацій, в якому взяли участь зі своїми прапорами колишні вояки УПА, дивізійники і сумівці з Клівленду та Пармі. Сумівська молодь була в уніформах.

Відкриваючи Свято, голова відділу ООЧСУ Василь Мудрак спинився на вікіломній даті відновлення української державності і навів слова Валентина Мороза, що нація без рушійної сили, без людей, готових для неї вмерти, довго не проіснує. Промовець наголосив, що завдяки рушійній силі ОУН та її провідника Степана Бандери був проголошений акт 30 червня.

Далі літературний монтаж з творів Євгена Маланюка, Юрія Клена, Леоніда Полтави і Леоніда Мосенда виконали сумівки Дарка Павлик, Наталка Кріслата та Ліда Бура.

Святкове слово виголосив мгр Іван Микита з Лорейну. Спинившись на актом 22 Січня та 1 Листопада 1918 року і 15 березня 1939 року, промовець перейшов до висвітлення дальших подій і відмітив, що перед війною Німеччина нібито була за вільну Україну, хоч у „Майн кампф“ Гітлер писав, що ці землі будуть „лебенсравом“ для 85 міліонів німців. З початком війни німці не давали волі українцям і викручувалися військовими обставинами, а далі арештували Тимчасове Правління. Потрібна була рушуча дія, що її розгорнула ОУН.

Членство ОУН показало безприкладу дисциплінованість і героїзм. Правда, Тимчасове Правління не змогло дати воля народу через національний конгрес, бо одразу було заарештоване, але значення Акту 30 червня велике. Валентин Мороз казав: „Я бачив у 1941 році два українські прапори і це дало мені силу перенести всі знущання наді мною“. В Детройті він говорив, що Акт 30 червня був великою подією, він започаткував дії УПА, як важливий історичний факт — був виявом волі всього українського народу. Далі бесідник наголосив, що Акт 30 Червня зберіг честь українського народу, заспідчив, що український народ живе і прагне вільного життя. Змагання йде далі. Подібно як 22 Січня і 1 Листопада обумовили УВО, так 30 Червня обумовило повстанські залоги. 30 Червня, як казав Мороз, обумовило рух шістдесятників. Прелегент каже, що мусимо дбати, щоб 30 червня було загальним українським святом, з участю всіх організацій, з притягністю чужинців. На рідних землях спротив зростає. Край слідкує за нами, наші успіхи збільшують його надії. Потрібно об'єднати всіх націоналістичних сил. Цим найкраще допоможем Країві. Наприкінці доповідач спинився на окремих фрагментах подій 30 червня.

Членство організацій Визвольного Фронту та численні гості, що виповнили залю, скінчили свято загальним співом „Не пора“.

І. Л.

АСТОРІЯ ВІДЗНАЧИЛА РІЧНИЦЮ ВІДНОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Заходом Організації Українського Визвольного Фронту 17 червня 1979 р. в Домівці СУМА урочисто відзначено Акт 30 червня 1941 р., коли то у Львові, де гурко-тили німецькі танки, на доручення Організації Українських Націоналістів, зокрема її голови Провідника Степана Бандери, достойний Ярослав Стецько проголосив відновлення української держави.

Голова 35-го Відділу ООЧСУ в Асторії Мирослав Сєнтий доручив відкриття й переведення свята д-р Володимир Савчакові, який, відкриваючи, привітав присутніх і сам дав влучну характеристику тієї історичної події, про яку в деталях доповідав відомий діяч СУМ-у п. Осип Рожка. Прелегент дав начерк генези того Акту, зупинюючись над заходами Революційної ОУН напередодні Другої світової війни сконсолідувати всі української політичні сили, які себе демобілізували й розв'язали з приходом большевиків до Галичини. Однієюкою існуючою політичною силою під советською окупацією, яка тоді діяла, то була ОУН під проводом Степана Бандери, і тому їй припала частина врятувати добре українське ім'я й проти волі окупантів проголосити віднову Української Держави. Сам Акт урочисто зачитав достойний Прем'єр Ярослав Стецько, якого присутні прийняли гучними оплесками. Доповідач стверджив, що то була історична конечність і, помимо неоправданої заздрісної критики та наклепів, Акт врятував честь української нації й змін в ній п'ятно колябранта.

В мистецькій частині відбувся виступ молоді Осередку СУМА ім. Мих. Сороки в Асторії зі збірною рецитацією та виступ юних бандуристів того ж Осередку під керівництвом М. Лихицького. Гарною рецитацією п-і Степаній Наум, секретарки ОЖ-ОЧСУ в Асторії, довершено ті урочистості й відспівуванням „Не пора“ їх закінчено.

Д-р Ол. Соколишин

РІК УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

НА ПОЧАТКУ ШКІЛЬНОГО РОКУ

1979-й рік визначений ОН Світовим Роком Дитини, а українські організації проголосили його Роком Української Дитини. Якщо ми українській дитині в Україні не багато можемо допомогти (хоча наші протести проти російщення також допомагають), то рідній дитині у країнах Вільного Світу можемо і мусимо допомогти вирости українською людиною.

Головну роль у вихованні української дитини поза Україною відіграє, родина, Церква, українські молодечі організації, але на одному з перших

місць стоїть також українська школа будь-якого типу.

У зв'язку з початком шкільного року звертаємо увагу Батьків на особливо вдалі закордонні підручники, авторства сл. п. проф. Марії Дейко.

У яких читанках наші діти й молодь знайдуть портрети і короткі описи життя й діяльності Героїв України: С. Петлюри, Є. Коновалця, Т. Чупринки, С. Бандери? Або хвилюючі оповідання з боротьби УПА? Від найдавніших часів, починаючи від кн. Ольги, аж до наших днів українську тематику поволі розгортається в цих читанках, які є не лише підручниками для вивчення української мови, а й своєрідними підручниками з української історії та боротьби за волю.

Видавництво „Рідна Мова“ в Австралії, під керівництвом інж. В. Дейка (сина Авторки підручників) дає на більшу кількість замовлень 30% опусту.

Набувайте ці першоякісні підручники в книгарнях, або безпосередньо у В-ві „Рідна Мова“ (там же можна замовляти і „Укр.-англ. та Англо-укр. Словник“ св. п. проф. Марії Дейко й ін. авторів, на 100,000 слів, двотомник коштує 35 дол. з пересилкою): „Ridna Mowa“, 10 Savaris Court, Donvale, Vic. 3111, Australia.

Ціни на підручники у цім році, без огляду на інфляцію, дуже низькі:

Ам. дол.

„Буквар“ — перший підручник після садочки	4.00
„Рідне Слово“ — 2-га класа	4.00
„Волошки“ — 3-тя класа	4.00
„Рідний Край“ — 4-та класа	5.00
„Євшан-Зілля“ — 5-та класа	5.50
„Про що тирса шелестіла“ — 6 (7-й) рік навчання	6.00

Звернім пильну увагу — в Році Української Дитини — на українське виховання дітей і молоді за океаном. (П.).

ВОВКИ І ВІВЦІ...

Єпископ Педро Арнальдо із Сальвадору в Півд. Америці заявив, що „деякі отці-езуїти підтримують лівих, призовдають до зударів між Церквою і державою, інспірують лівацькі заворушення“. Заяву надруковано в часописі „Ля Воз де Нуебля“ в Нуебльо, Мехіко.

ЗА ВИДАННЯ ЗБІРКИ „ГЕРАСЬ СОКОЛЕНКО“

У Гартфорді, Конн., в часі задушливого липня, у неділю 22. 7. 1979 р., у помешканні п-ва Хімчаків відбувся оригінальний літературний вечір, присвячений пам'яті видатного українського поета-патріота Герася Соколенка. Уродженець підсоветської частини Поділля або Волині, він молодим зник безвісти на Шлезьку в 1945 р. З деяких поезій сл. п. Г. Соколенка можна припускати, що поет під кінець Другої світової війни пішов до УПА. Наприклад, у поезії „Матері“ він писав:

...І коли жар огністих ракет
Зацвіте над перонами станцій,
Ти узнаєш, що син твій, поет —
Взяв меча і пішов у повстанці.

Вивченням біографії і творчості передчасно загинулого поета займається Леонід Полтава, який з рамени Світової Управи АДУК зайніціював цей літвечір та ним провадив. Послід Герася Соколенка читали: поетеса Ольга Лубська і п-і Галина Полтава. Вечір і спогад про поета прикрасили піснями милі членки співочого гуртка „Горлиці“ п-і Софія Радьо, довголітня голова Відділу ОЖ ОЧСУ в Гартфорді, і п-і Стефанія Шагай, активна діячка на полі ОУВФронту, які виконали „Не співайте мені тої пісні“ до слів Іллі Українки, пісні до слів Майбороди та ін.

На вечорі були також присутні: п. Василь Хімчак — секретар 5-го Відділу ОЧСУ, письменниця Галина Крусь із Детройту, Міч., п. Петро Шагай — видатний громадський діяч, голова Відділу ОЧСУ в Гартфорді, п. Яків Полюга — редактор „Вістей УККА“ гартофордської філії, і ін.

У кінці літературної зустрічі зазнала мова про потребу увіковічнити пам'ять видатного поета-лірика і патріота Герася Соколенка, якому в часі останніх вісток і відомих поетичних творів було тільки 24 роки і який здогадно — загинув 35 літ тому в лавах УПА або ж від руки фашистів чи комуністів. Довідки про поета Герася Соколенка в Україні ані намагання знайти подібного йому в УССР за стилевими ознаками не дали ніяких вислідів. Його поема про Крути є зразком української національної поетичної творчості, під наг. „Балада про 300 мечів“.

Учасники зустрічі звернулися з проханням до Головної Управи ОЧСУ під керівництвом ред. Ігната

Білинського, щоб посмертна збірка творів Герася Соколенка вийшла з рамени ГУ ОЧСУ, а Відділи ОЧСУ і ОЖ ОЧСУ в Гартфорді підтримають цей почин фінансово та сподіваються, що фінансові пожертви на цю справу складуть і інші Відділи обох братських Організацій.

Скромне видання невеликої збірки „Герась Соколенко“ коштувало б до 800 дол., а пропам'ятне посмертне — понад 1,000 дол.

Я. П.

Герась Соколенко

КАПІТАН КОРАБЛЯ

Зацвітуть угорі альбатроси
Сивим помахом бронзових крил
І прославлену пісню матроси
Понесуть на полотнах вітрил.

Хвілі вдарять все чаще і чаще,
Розколишуть на морі туман,
І кусатиме губи від щастя
Синьоокий стрункий капітан.

Зброя, вмита промінням блискучим,
Поверталиме жерла на схід,
І всміхнешся ласково із кручі
Ти, рукою махаючи вслід.

І, втираючи радісні сльози,
Не забудеш, як з пalom чуття
На борту поклялися матроси
Полягти в боротьбі за життя.

(„Дозвілля“, Берлін, 1943 або 1944 р.)

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ „ВІСНИКА“

Орган Організації Оборони Чотирьох Свобід України — місячний журнал „Вісник“ — редактує Редколегія, до складу якої входять: Леонід Полтава — головний редактор, ред. Ігнат Білинський — голова Головної Управи ОЧСУ, д-р Михайло Кушнір, Лев Фугала, ред. Володимир Левенець, редактор „Сторінки Об'єднання Жінок ОЧСУ“ п-і Алла Давиденко-Коссовська.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ „ПЕВНІСТЬ“

Security Savings and Loan Assn.

ГОЛОВНІ БЮРА:

936 N. Western Avenue
Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road
Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

УРЯДОВІ ГОДИНИ:

Понеділок 9 — 3 по пол. 9:30 — 6 веч.
Вівторок 9 — 7 веч. 9:30 — 4 по пол.

У середу — зачинено

Четвер 9 — 3 по пол. 9:30 — 4 по пол.
П'ятниця 9 — 7 веч. 9:30 — 8 веч.
Субота 9 — 1 по пол. 9:30 — 12:30 по пол.

- Платимо найвищі відсотки, дозволені законом, на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно й виплачувані квартально.
- В „Певності“ одержуєте відсотки від відсотків.
- Сертифікати 5 $\frac{3}{4}\%$ — 8%, залежно від часу й суми, на які їх вкладається.
- „Певність“ дає повну фінансову обслугу, на яку дозволяє закон.
- Богнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.
- Простора площа для паркування авт.

ЩАДІТЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ „ПЕВНІСТЬ“ — НАЙБІЛЬШІЙ

УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ.

ВСІ ЩАДНИЧІ КОНТА ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО ВИСОТИ 40 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА
ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І
ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ
ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШІЙ

КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ,
ремонт демів, меблі, шпитальні рахунки,
вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця
забезпечене.

Приймає ощадності і платить 6 $\frac{1}{2}\%$ % дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

“БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗА-
ЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ.
НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА,
ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ,
ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ
(КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ
ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧ-
КОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 $\frac{1}{4}\%$
ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве
забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.

3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212

Tel.: 843-5411

ДИСКУСІЯ НА УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕЛАЗІ

(Фейлетон)

— Це, панове, чуда всякі й дива — нерозбериха і наша-кваша-саламаха водиться в нашому не лише політичному й громадському житті, але й у науковому й культурному, — піднявши вказівний палець по-філософськи догори, говорив Василь Газда, галичанин, сидячи за склянкою німецького пива в барі „Ромашки“, до своїх трьох компаньйонів: полтавця Зосима Семеновича Розуменка, волиняка Степана Щербатюка й буковинця Федька Смереки.

— Ви про що? — цікаво спитав перший Зосим Семенович, смикнувшись з чарки стопроцентової „смирнівки“.

— А про те, пане Розуменко, що таки чимало наших учених професорів і культурників у своїх діях таке витворюють, що людину, направду, від того може шляк трафити.

— Наприклад? — спитав знову Зосим Семенович.

— Пригадуєте, як то тридцятка наших професорів була колись уклінного листа до Хрущова написала, хай добре йому інкнетися в пеклі, а одержали від нього велечезну советську фігу поспану московським маком. Після знову вискочив, як Піліп з конопель, якийсь професор, який радив примиритись з московськими комуністами і їхнім хохлацьким охвістям, бо, мовляв, України і так не здобудете революційними кличами й методами! Ще там якісь учні доводили і доводять уперто, що УССР — це „держава“ українського народу і переємниця УНР! Навіть в енциклопедію пропнущули таку дивовижу. Згодом в цій енциклопедії намололи такого про СВУ і СУМ, що купи не держиться та й чужим соромно про це згадувати. Інший вченій — наших славних гайдамаків називав бандюю. А от недавно один наш академік завзялося провести в нашій ділспорі український сучасний, змосковщений підсоветський правопис. А накінець нова родзинка: скандал з „Хрестоматією“...

— О, то ви, Василю Івановичу, зробили такий довгий вступ до Хрестоматії а ля Маляр і Федоренко? І що ви там поганого найшли?

— Присвятили там забагато місця одним, а промовчали інших. Всяку „загірну комуну“, що помагала рідну матір в кайданах заковувати і з неї

останню сорочку знімати, з Хвильовим на чолі, та Винниченка розтрубили по самі нікуди, а про націоналістичних письменників хоч бе інкнули. В найкращому випадку згадали для відчітного півсловом. Навіть Леніна і Сталіна згадали, які з літаратурного стільки спільного мають, що корова з хомутом, згадали навіть декого з московських літераторів, а цілий ряд наших видатних письменників і поетів замовчали, наче їх ніколи й не було на світі цюму, — вів дальше Василь Газда.

— Щодо Ілліча і Йоськи то, направду, скандалючи, чи московського поета Пушкіна. В тому я з вами погоджуюсь. Але щодо Винниченка, то ні. Це великий письменник. А Хвильовий також велика літературна фігура. Ще й клич кинув: „Геть від задріпаки Москви!..“

— А Юрій Клен, а Леонід Мосендр, а Юрій Липа й інші — не великі? А де Василь Стефанік? Де Богдан Лепкий? Не вливатись до них ні Винниченкові, ні Хвильовому! Ось як Драка там розреклямували, але Мороза, Сверстюка й інших промовчали. І що Драк супроти них? Карлик пешасний, ляльолиз московський, запроданий, по самі вуха! А де В. Лесич, Л. Полтава, П. К-Криниця, Яр Славутич, Ганна Черінь і багато інших? Є, що я вам буду доказувати. Вільміть і добре перегляньте цю підступну хрестомафію і самі переконаєтесь.

— Та не хрестомафію, а хтестоматію...

— Панове! — обізвався Степан Щербанюк, — Не дивуйтесь! Не дивуйтесь! Своя сорочка близче до тила, ніж чужа. Впорядники хрестоматії лівих переконань, і тому перше місце відвели лівим письменникам й поетам. У нас груповість і парткульяризм все таки в моді. Об'єктивність нам чужа, як свій, то сахарини йому не шходять, а коли противник — полину йому!

— Панове! — сказав Фед'ко Смерека, і при тому смикнув „скача“. — Дозвольте й мені кинути моїх п'ять грейцарів. Що впорядники поступили з цією хрестоматією не об'єктивно, це факт. Але, на мою думку, не малу роль тут відіграв факт, що вони виконали своє завдання досить недбало. А виконали недбало тому, що не під силу воно їм було. Одним словом: „Як не гриб, то не лізъ у борщ!“ Впорядники хрестоматії мабуть цього нашого прислів'я не знали.